

Vijeće je na osnovu ponovne ocjene dostavljene dokumentacije u obnovljenom postupku utvrdilo da je namjena/cilj kupovine preduzeća "Ruding" d.o.o. Ugljevik, obezbjeđivanje sigurnog snabdijevanja krečnjakom bez kojeg nije bilo moguće započeti proces rada postrojenja za odsumporavanje dimnih gasova u TE "Ugljevik", čija izgradnja predstavlja obavezu Bosne i Hercegovine preuzetu međunarodnim ugovorima, preciznije preuzetu potpisivanjem Ugovora o osnivanju Energetske zajednice i usvajanjem Nacionalnog plana smanjenja emisija za Bosnu i Hercegovinu (NERP), koji je usvojilo Vijeće ministara BiH na 37. sjednici, održanoj 30.12.2015. godine.

Naime, navedenim Nacionalnim planom smanjenja emisija Bosna i Hercegovina se obavezala, shodno Smjernicama Energetske zajednice za izradu nacionalnog plana za smanjenje emisija, Direktivi o velikim postrojenjima za sagorijevanje (DVPS), prilozi III, VI. i VII, i Direktivi o industrijskim emisijama (DIE), na smanjenje emisija SO₂ tako da do 2018. riješi smanjenje emisija na 400 mg/Nm³ ili primjenom minimalnog stepena odsumporavanja od 94% za period važenja Direktive o velikim postrojenjima za sagorijevanje (DVPS), a do 2026/27. na vrijednost 200 mg/Nm³, odnosno 96% za period važenja Direktive o industrijskim emisijama (DIE).

Shodno navedenom, Vijeće je u obnovljenom postupku zaključilo da je državna pomoć u obliku garancije dodijeljena korisniku MH "Elektroprivreda Republike Srpske" a.d. Trebinje za kreditno zaduženje u svrhu sticanja kapitala u preduzeću "Ruding" d.o.o. Ugljevik, a s ciljem obezbjeđivanja sigurnog snabdijevanja krečnjakom bez kojeg nije bilo moguće započeti proces rada postrojenja za odsumporavanje dimnih gasova i ispuniti međunarodno preuzete obaveze BiH u pogledu smanjenja emisije SO₂, odnosno da je ona dodijeljena u svrhu zaštite okoliša, za šta je, shodno članu 79. Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj, dozvoljeno dodijeliti državnu pomoć u iznosu od 40% prihvatljivih troškova za velike privredne subjekte i do 15 miliona KM po privrednom subjektu.

Vijeće je na osnovu Izvještaja o testiranju ispunjenja garancija ODG-a TE "Ugljevik", koji je izradio Elektrolaborator "Milan Vidmar" iz Ljubljane i u kome se navode mjerenja emisije SO₂ s ciljem ispunjavanja garantnih nivoa parametara predviđenih u Ugovoru o izgradnji postrojenja za odsumporavanje dimnih gasova za TE "Ugljevik", utvrdilo da su sve vrijednosti funkcionalnih garancija ispod ugovorom zahtijevanih, a najvažnije da je emisija SO₂ oko 150 mg/Nm³, što je ispod granične vrijednosti emisije SO₂ od 200 mg/Nm³ propisane Pravilnikom o mjerama za sprečavanje i smanjenje zagađivanja zraka i poboljšanje kvaliteta zraka, te da je dostizanjem navedenog nivoa emisije SO₂ od oko 150 mg/Nm³ TE "Ugljevik" postigla viši nivo smanjenja emisije SO₂ od nivoa propisanog Nacionalnim planom smanjenja emisija za BiH koji iznosi 200 mg/m³.

Vijeće je, uzimajući u obzir navedeno, zaključilo da je izgradnjom ODG-a, koji bez osiguranja redovnog snabdijevanja kvalitetnim krečnjakom ne bi mogao funkcionirati, a što je bio cilj kupovine preduzeća "Ruding" d.o.o. Ugljevik i može se posmatrati kao dio investicije, odnosno dodatno ulaganje u izgradnju postrojenja za odsumporavanje dimnih gasova, TE "Ugljevik", čiji je ODG sastavni dio, dostigla viši nivo zaštite okoliša iznad važećih standarda za zaštitu okoliša u Republici Srpskoj, za šta je, shodno članu 79. Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj dozvoljeno dodijeliti državnu pomoć u iznosu do 40% prihvatljivih troškova za velike privredne subjekte i do 15 miliona KM po privrednom subjektu.

S obzirom na to da kupovina preduzeća "Ruding" d.o.o. Ugljevik predstavlja dodatne troškove ulaganja u izgradnju postrojenja za odsumporavanje dimnih gasova u TE "Ugljevik", koji su neophodni za postizanje višeg nivoa zaštite okoliša, Vijeće je zaključilo da kupoprodajna cijena od 9.116.740,00 KM koju je

MH "Elektroprivreda Republike Srpske" a.d. Trebinje platio na osnovu Ugovora o prijenosu udjela u preduzeću "Ruding" d.o.o. Ugljevik od 13.9.2019. godine predstavlja prihvatljive troškove, u skladu s članom 79. stav (3) Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj.

Uzimajući u obzir činjenicu da vrijednost novčanog elementa državne pomoći sadržane u predmetnoj garanciji izdatoj za 80% iznosa glavnice kredita (12 mil. KM), odnosno do najviše 9.590.000,00 KM, iznosi 141.164,00 KM, što predstavlja 1,55% udjela u prihvatljivim troškovima, odnosno kupoprodajnoj cijeni od 9.116.740,00 KM, Vijeće je utvrdilo da je utvrđeni iznos državne pomoći sadržan u garanciji u skladu s članom 79. stav (5) tačka 3. Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj, kojim je propisano da iznos državne pomoći za postizanje višeg nivoa zaštite okoliša koji se može dodijeliti za velike privredne subjekte iznosi do 40% prihvatljivih troškova.

Sljedom navedenog, Vijeće je u obnovljenom postupku ex post kontrole usklađenosti državne pomoći, pokrenutom po službenoj dužnosti, utvrdilo da je državna pomoć u obliku garancije korisniku MH "Elektroprivreda Republike Srpske" a.d. Trebinje, za kreditno zaduženje u svrhu sticanja kapitala u preduzeću "Ruding" d.o.o. Ugljevik, usklađena sa Zakonom, jer je u skladu s članom 79. stav (1) tačka 1. i stav (5) tačka 3. Uredbe o namjeni, kriterijima i uslovima za dodjelu državne pomoći u Republici Srpskoj.

U skladu s navedenim, Vijeće je odlučilo kao u dispozitivu ovog rješenja.

Uputstvo o pravnom lijeku

Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv istog nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja.

Predsjedavajuća

Vijeća za državnu pomoć
BiH

Dr. Radmila Čičković, s. r.

Broj UP/I 02-26-5-55-26/20
28. aprila 2022. godine
Istočno Sarajevo

334

Na temelju članka 12. stavak (7) Zakona o sustavu državne potpore u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 10/12 i 39/20) i članka 193. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), rješavajući u postupku ex post kontrole usklađenosti državne potpore s propisima o državnoj potpori, pokrenutom na osnovi prijave Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske za odobrenje državne potpore u obliku jamstva korisniku "Hidroelektrana Dabar" d.o.o. Trebinje za kreditno zaduženje kod Izvozno-uvozne banke Kine za projekt financiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane Dabar, Vijeće za državnu potporu Bosne i Hercegovine na 119. sjednici, održanoj 28. travnja 2022., donijelo je sljedeće

RJEŠENJE

1. Odobrava se ex post državna potpora dodijeljena u obliku jamstva Republike Srpske korisniku "Hidroelektrana Dabar" d.o.o. Trebinje za kreditno zaduženje u iznosu od 189.409.002 eura kod Izvozno-uvozne banke Kine za projekt financiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane Dabar, jer je u skladu sa Zakonom o sustavu državne potpore u Bosni i Hercegovini.
2. Ovo će rješenje biti objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje**1. Zahtjev za pokretanje postupka**

Vijeće za državnu potporu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće) zaprimilo je dana 2. 3. 2022. pod brojem UP/I 03-26-1-58-1/22 prijavu Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske za odobrenje državne potpore u obliku jamstva Republike Srpske korisniku "Hidroelektrana Dabar" d.o.o. Trebinje (u daljnjem tekstu: HE "Dabar" d.o.o. Trebinje) za kreditno zaduženje kod Izvozno-uvozne banke Kine (u daljnjem tekstu: CEXIM banka) za projekt financiranja i izgradnje objekata "Hidroelektrane Dabar".

U smislu članka 14. stavak (1) Zakona o sustavu državne potpore u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Zakon), Ministarstvo finansija Republike Srpske je svojim aktom dalo konsultativno Mišljenje broj 06.10/421-74-1/22 od 25. 2. 2022. na prijavu državne potpore Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske koja se odnosi na izdavanje jamstva Republike Srpske za kreditno zaduženje poduzeća HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod CEXIM banke za projekt financiranja i izgradnje objekata "Hidroelektrane Dabar", te u njegovom privitku, shodno odredbi članka 12. stavak (2) Zakona, dostavilo Vijeću Obrazac za prijavu državne potpore Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske.

Uz Obrazac prijave državne potpore (u daljnjem tekstu: Obrazac prijave) i Analizu usklađenosti jamstva izdanog za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje s pravilima državne potpore, podnositelj je u elektroničkom obliku (CD) dostavio sljedeće dokumente:

- Odluku Vlade Republike Srpske o davanju suglasnosti za izdavanje jamstva Republike Srpske za kreditno zaduženje Hidroelektrane "Dabar" d.o.o. za proizvodnju i prodaju električne energije Trebinje, kao zajmoprimatelja, i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično poduzeće a.d. Trebinje, kao jamca, kod Izvozno-uvozne banke Kine (u daljnjem tekstu: CEXIM banka) za Projekt financiranja i izgradnje objekata "Hidroelektrane Dabar" (u daljnjem tekstu: Odluka o jamstvu) ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 120/21),
- Odluku Vlade Republike Srpske o davanju jamstva HE "Dabar" d.o.o. Trebinje za kredit Export Import Bank of China za finansiranje 85% EPC Ugovora za izgradnju Hidroelektrane "Dabar" i s tim u vezi za zaključenje Kreditnoga sporazuma, broj 04/1-012-2-4047/21 od 30.12.2021.,
- Garantni ugovor zaključen dana 31.12.2021. između Republike Srpske koju zastupa Ministarstvo financija (supotpisnici: predsjednik Vlade i ministri pravde i energetike i rudarstva) i CEXIM banke (koji je na srpski jezik preveo ovlašteni sudski tumač),
- Kreditni sporazum broj 1341 od 31.12.2021. zaključen između HE "Dabar" kao pozajmljivača, MH "Elektroprivreda Republike Srpske" MP a.d. Trebinje kao jamca i CEXIM banke kao zajmodavatelja,
- Ugovor za izradu projekta za izvođenje, izgradnju objekata, proizvodnju, isporuku, montažu, testiranje i puštanje u pogon "Hidroelektrane Dabar" (u daljnjem tekstu: EPC+F ugovor) između naručitelja – HE "Dabar" d.o.o. Trebinje s jedne strane i izvođača - China Gezhouba Group Co. LTD iz Kine zaključen 4.5.2021. (koji je na srpski jezik preveo ovlašteni sudski tumač),
- Bilance stanja i uspjeha HE "Dabar" d.o.o. Trebinje za razdoblje od 2018. do 2020. godine,

- Dugoročni plan razvoja Elektroprivrede Republike Srpske za razdoblje od 2019. do 2029. godine,
- Ugovor o koncesiji za izgradnju i korištenje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, zaključen s Vladom Republike Srpske – Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva, broj 92/11 od 28.7.2011.,
- Akcijski plan Republike Srpske za korištenje obnovljivih izvora energije,
- Strategiju razvoja energetike Republike Srpske do 2035. godine,
- Akcijski plan za realizaciju Strategije razvoja energetike Republike Srpske,
- Ekološku dozvolu za HE "Dabar" d.o.o. Trebinje (obnovljenu), broj 1457/17 od 1.12.2017.,
- Investicijsku odluku o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj 1092/14 od 3.10.2014.,
- Investicijsku odluku o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj SD-354-VI-B/15 od 16. 6. 2015.;
- Odluku o izmjeni Investicijske odluke o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj SD-199-4/16 od 28.3.2016.,
- Odluku o izmjeni Investicijske odluke o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj SD-376-8/19 od 4.4.2019.,
- Odluku o izmjeni Investicijske odluke o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj SD-21-3/21 od 13.1.2021.,
- Građevinsku dozvolu za izgradnju dovodnog tunela, ulazne građevine i pristupnog tunela HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj 830/14 od 8.8.2014.,
- Građevinsku dozvolu za izgradnju brane "Pošćenje" s nasipima "Grebak" i "Vranjača", broj 282/21 od 19.3.2021.,
- Građevinsku dozvolu za izgradnju Mašinske zgrade i razvodnog postrojenja, broj 1136/21 od 23.11.2021.,
- Poziv za podnošenje konačne ponude za financiranje i izgradnju objekata HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj 1278/19 od 31.12.2019.,
- Studiju utjecaja projekta HE "Dabar" d.o.o. Trebinje na okoliš,
- Studiju opravdanosti investiranja i izgradnje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje,
- Glavni projekt za izgradnju svih objekata HE "Dabar" d.o.o. Trebinje.

Uvidom u podnesenu prijavu, Vijeće je utvrdilo da je ona nepravilna, jer su dostavljeni dokumenti u elektroničkom obliku (CD), što nije sukladno članku 2. stavak (3) Odluke o postupcima i obrascima za podnošenje obavijesti o državnoj potpore i praćenje državne potpore ("Službeni glasnik BiH", broj 64/13) kojim je propisano da davatelj državne potpore uz podnesenu obavijest (prijavu) prilaže svu nužnu dokumentaciju ili ovjerene preslike dokumenata kojima se potvrđuje ispravnost podataka navedenih u obavijesti (prijavi).

Također, Vijeće je iz Obrasca prijave i prateće dokumentacije zaključilo da je navedena prijava i nepotpuna, jer ne sadrži sve dokumente nužne za njezinu ocjenu i donošenje odluke sukladno članku 12. stavak (3) Zakona.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je putem Ministarstva financija Republike Srpske zatražilo od Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske dopunu predmetne prijave državne potpore aktom broj UP/I 03-26-1-58-2/22 od 15.3.2022.

Dana 15.4.2022. Ministarstvo financija Republike Srpske je aktom broj 06.10/421-74-2/22 od 31.3.2022. dostavilo dopis Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske, akt broj 05.05/052-3095-32/20 od 29.3.2022., u čijem je privitku dostavljena sljedeća dokumentacija:

- Rješenje Okružnog privrednog suda u Trebinju o registraciji HE "Dabar", broj 062-0-Reg-21-000072 od 12. 4. 2021.,
- Odluka Vlade Republike Srpske o davanju suglasnosti za izdavanje jamstva Republike Srpske za kreditno zaduženje "Hidroelektrane Dabar" d.o.o. za proizvodnju i prodaju električne energije Trebinje, kao zajmoprimatelja, i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično poduzeće a.d. Trebinje, kao jamca, kod Izvozno-uvodne banke Kine za Projekt financiranja i izgradnje objekata "Hidroelektrane Dabar" (u daljnjem tekstu: Odluka Vlade RS-a o jamstvu) ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 120/21),
- Odluka Vlade Republike Srpske o davanju jamstva HE "Dabar" d.o.o. Trebinje za kredit Export Import Bank of China za finansiranje 85% EPC Ugovora za izgradnju "Hidroelektrane Dabar" i s tim u vezi za zaključenje Kreditnog sporazuma, broj 04/1-012-2-4047/21 od 30. 12. 2021.,
- Garantni ugovor zaključen dana 31. 12. 2021. između Republike Srpske, kao jamca, koju zastupa Ministarstvo financija (supotpisnici: predsjednik Vlade i ministri pravde i energetike i rudarstva) i CEXIM banke, kao korisnika (koji je na srpski jezik preveo ovlašteni sudski tumač) (u daljnjem tekstu: Ugovor o jamstvu),
- Kreditni sporazum broj 1341 od 31.12.2021. zaključen između HE "Dabar" kao pozajmljivača, MH "Elektroprivreda Republike Srpske" MP a.d. Trebinje kao jamca i CEXIM banke kao zajmodavatelja,
- Ugovor za izradu projekta za izvođenje, izgradnju objekata, proizvodnju, isporuku, montažu, testiranje i puštanje u pogon "Hidroelektrane Dabar" (u daljnjem tekstu: EPC+F ugovor) između naručitelja – HE "Dabar" d.o.o. Trebinje s jedne strane i izvođača - China Gezhouba Group Co. LTD iz Kine zaključen 4. 5. 2021. (koji je na srpski jezik preveo ovlašteni sudski tumač),
- Bilance stanja i uspjeha HE "Dabar" d.o.o. Trebinje za razdoblje od 2018. do 2020. godine,
- Dugoročni plan razvoja Elektroprivrede Republike Srpske za razdoblje od 2019. do 2029. godine,
- Ugovor o koncesiji za izgradnju i korištenje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, zaključen s Vladom Republike Srpske – Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva, broj 92/11 od 28. 7. 2011.,
- Ekološka dozvola za HE "Dabar" d.o.o. Trebinje (obnovljena), broj 1457/17 od 1.12.2017.,
- Investicijska odluka o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj 1092/14 od 3.10.2014.,
- Investicijska odluka o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj SD-354-VI-B/15 od 16. 6. 2015.;
- Odluka o izmjeni Investicijske odluke o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj SD-199-4/16 od 28. 3. 2016.,
- Odluka o izmjeni Investicijske odluke o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj SD-376-8/19 od 4. 4. 2019.,
- Odluka o izmjeni Investicijske odluke o izgradnji HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj SD-21-3/21 od 13. 1. 2021.,
- Građevinska dozvola za izgradnju dovodnog tunela, ulazne građevine i pristupnog tunela HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj 830/14 od 8. 8. 2014.,
- Građevinska dozvola za izgradnju brane "Pošćenje" s nasipima "Grebak" i "Vranjača", broj 282/21 od 19. 3. 2021.,
- Građevinska dozvola za izgradnju Mašinske zgrade i razvodnog postrojenja, broj 1136/21 od 23.11.2021.,
- Poziv za podnošenje konačne ponude za financiranje i izgradnju objekata HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, broj 1278/19 od 31.12.2019.,
- Plan otplate kredita HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod CEXIM banke, broj 390/22 od 22.3.2022.,
- Izjava ravnatelja HE "Dabar" d.o.o. Trebinje o kreditnom rejtingu, broj 409/22 od 25.3.2022.,
- Potvrda banke "Poštanska štedionica" a.d. Banja Luka o kreditnom rejtingu MH "Elektroprivreda Republike Srpske" MP a.d. Trebinje, broj 18/2964/22 od 24. 3. 2022.,
- Ugovor o reguliranju međusobnih prava i obveza između Republike Srpske – Ministarstva financija i Ministarstva energetike i rudarstva, kao davatelja jamstva, s jedne strane, i "Hidroelektrane Dabar" d.o.o. za proizvodnju i prodaju električne energije Trebinje, kao zajmoprimatelja, i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično poduzeće a.d. Trebinje, kao jamca, s druge strane, broj 1342/21 od 31.12.2021. (u daljnjem tekstu: Ugovor o reguliranju međusobnih prava i obveza).

2. Primijenjeni propisi

Osim odredaba Zakona, Vijeće je u postupku primijenilo i odredbe Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 111/20), Zakona o zaduživanju, dugu i jamstvima Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 71/12, 52/14, 114/17, 131/20, 28/21 i 90/21) i Uredbe o postupku izdavanja jamstava Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 131/20), te u svrhu poređenja propisa Europske unije u području državne potpore.

U skladu s odredbom članka 4. stavak (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj kojom je propisano da se državna potpora može dodijeliti ako program (shema) ili pojedinačni projekt državne potpore ispunjava uvjete iz ove uredbe i članka 71. stavak 2. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 5/08 – izdanje međunarodni ugovori) (u daljnjem tekstu: SSP), Vijeće je obvezno prigodom ocjene zahtjeva za dodjelu državne potpore primjenjivati ne samo pravo Bosne i Hercegovine nego na odgovarajući način primijeniti i kriterije i uvjete koji proizlaze iz primjene konkurencijskih pravila važećih u Zajednici i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice. Osim Uredbom o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, obveza primjene navedenih kriterija i uvjeta Vijeću propisana je odredbom članka 71. stavak 1. točka c) SSP-a koji glasi: Tržišno natjecanje i druge gospodarske odredbe "1. Sljedeće je nespojivo s propisnim funkcioniranjem ovog Sporazuma, u mjeri u kojoj može utjecati na trgovinu između Zajednice i Bosne i Hercegovine: (c) svaka državna potpora kojom se narušava ili prijeti narušavanju konkurencije davanjem prednosti određenim poduzećima ili određenim proizvodima.", te stavkom 2. istoga članka koji glasi: "2. Svaka praksa suprotna ovom članku ocjenjivat će se na temelju kriterija koji proizlaze iz primjene konkurencijskih pravila važećih u Zajednici, posebno čl. 81., 82., 86. i 87. Ugovora o osnivanju Europske zajednice (u daljnjem tekstu: Ugovor o EZ) i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice."

Kako odredbama Zakona i Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj nisu detaljno obrazloženi kriteriji i uvjeti iz pojma/definicije državne potpore, kriteriji i uvjeti za dodjelu državne potpore u obliku jamstava i ulaganje u energiju iz obnovljivih izvora, Vijeće je u konkretnom slučaju u svrhu poređenja, shodno članku 71. stavak 2. SSP-a, uzelo u obzir i sljedeće propise Europske unije:

- Ugovor o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, serija C, broj 202, 7.6.2016. - Pročišćeni tekst) (u daljnjem tekstu: UFEU),
- Komunikaciju Komisije - Smjernice o državnoj potpori za zaštitu okoliša i energetiku 2014-2020 (Službeni list Europske unije, serija C, broj 200, 28. 6. 2014) (u daljnjem tekstu: Smjernice Komisije (2014/C 200/01)),
- Obavijest Komisije o pojmu državne potpore iz članka 107. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (Službeni list Europske unije, serija C, broj 262/1, 19.7.2016.) (u daljnjem tekstu: Obavijest Komisije (2016/C 262/01)),
- Obavijest Komisije o primjeni čl. 87. i 88. Ugovora o Europskoj zajednici u području državne potpore u obliku jamstva (Službeni list Evropske unije, serija C, broj 155, 20.6.2008.) (u daljnjem tekstu: Obavijest Komisije (2008/C 155/02)),
- Obavijest Komisije EU o reviziji metode o određivanju referentnih i diskontnih stopa (Službeni list Europske unije, br. C 14/2008) i
- Odluku Europske komisije (Službeni list Europske unije, serija C, broj 25, 22. 1. 2021.) od 8.12.2020. u predmetu ocjene državne potpore u obliku jamstva dodijeljene ciparskom LNG terminalu broj SA.55388 (2020/N).

3. Utvrđivanje činjenica

Na temelju dostavljenih podataka, Vijeće je u postupku utvrdilo sljedeće:

3.1. Predmet prijave državne potpore

Predmet prijave je odobrenje državne potpore u obliku jamstva Republike Srpske korisniku HE "Dabar" d.o.o. Trebinje za kreditno zaduženje kod CEXIM banke za projekt financiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane "Dabar" instalirane snage 159,15 MW u iznosu od 189.409.002 eura.

3.2. Davatelji i korisnik državne potpore

Shodno Odluci Vlade Republike Srpske o jamstvu, Ugovoru o jamstvu i Ugovoru o reguliranju međusobnih prava i obveza, Ministarstvo financija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske su jamci, tj. davatelji predmetnog jamstva, te u skladu s tim predstavljaju davatelje državne potpore u smislu članka 3. stavak (2) Zakona.

Korisnik državne potpore u smislu članka 3. stavak (3) Zakona u konkretnom slučaju je HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, budući da se jamstvom koje su izdali Ministarstvo financija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske bezuvjetno jamči CEXIM banci ispunjenje njegovih obveza sukladno Kreditnom sporazumu.

3.3. Opis elemenata jamstva i pratećih akata

Sukladno Odluci Vlade Republike Srpske o jamstvu, Ugovoru o jamstvu i Ugovoru o reguliranju međusobnih prava i obveza, Republika Srpska, kao davatelj jamstva, bezuvjetno jamči pravovremeno plaćanje svih dospjelih iznosa koji su plativi prema Kreditnom sporazumu između CEXIM banke i HE "Dabar" d.o.o., kao zajmoprimalca, i MH "Elektroprivreda Republike Srpske" - MP a.d. Trebinje, kao jamca, kojem su odobrena kreditna sredstva za projekt financiranja i izgradnje objekata "Hidroelektrane Dabar", pod sljedećim uvjetima:

- iznos kreditnog zaduženja (glavnica): 189.409.002 eura,
- razdoblje otplate: 20 godina (četiri godine grejs-perioda i 16 godina za otplatu),
- nominalna kamatna stopa: jednaka šestomjesečnom EURIBOR plus fiksna marža od 2,3%, uz napomenu da će se šestomjesečni EURIBOR računati kao nula (engl. zero rate) ako šestomjesečni EURIBOR bude s negativnim predznakom,
- otplata glavnice i kamate: otplata glavnice u jednakim polugodišnjim obrocima, a kamate se otplaćuju polugodišnje i obračunavaju na ostatak duga,
- jednokratna provizija za obradu kredita: 0,5% na iznos kreditnog zaduženja,
- provizija na raspoloživa, a nepovučena sredstva: 0,5% godišnje,
- ostale obveze plaćanja iz financijske dokumentacije,
- Sinosure premija osiguranja: 6,42% od vrijednosti zbira glavnice i kamate i iznosi 15.649.101,14 eura. Plaćanje premije osiguranja je predviđeno u dva jednaka godišnja obroka, i to: prvi u roku od 30 dana nakon stupanja na snagu Ugovora o zajmu i drugi obrok premije osiguranja u roku od 12 mjeseci od datuma plaćanja prvog obroka,
- iznos jamstva Republike Srpske: 189.409.002 eura.

Sukladno točki II. Odluke Vlade Republike Srpske o jamstvu, cilj Projekta je izgradnja Hidroelektrane "Dabar" instalirane snage 159,15 MW.

Točkom IV. Odluke Vlade Republike Srpske o jamstvu propisano je sljedeće:

- 1) Krajnji dužnik i korisnik kredita iz točke I. ove Odluke je HE "Dabar" d.o.o. Trebinje.
- 2) Jamac po osnovu ovoga kredita je Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično poduzeće a.d. Trebinje.
- 3) Republika Srpska izdaje jamstvo za kreditna sredstva CEXIM banke.

Sukladno točki VII. Odluke Vlade Republike Srpske o jamstvu, ovlašteni su: ministar financija kao prvi potpisnik i supotpisnici predsjednik Vlade Republike Srpske, ministar energetike i rudarstva i ministar pravde, potpisati Ugovor o jamstvu između CEXIM banke i Republike Srpske, te ministar financija i ministar energetike i rudarstva potpisati Ugovor o reguliranju međusobnih prava i obveza između Republike Srpske i Hidroelektrane "Dabar" d.o.o. za proizvodnju i prodaju električne energije Trebinje, kao dužnika, i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično poduzeće a.d. Trebinje, kao jamca.

Shodno članku 45. stavak (4) Zakona o zaduživanju, dugu i jamstvima Republike Srpske i navedenoj Odluci Vlade Republike Srpske o jamstvu, dana 31. 12. 2021. zaključen je Ugovor o reguliranju međusobnih prava i obveza između Republike Srpske – Ministarstva financija i Ministarstva energetike i rudarstva, kao davatelja jamstva, s jedne strane, i Hidroelektrane "Dabar" d.o.o. za proizvodnju i prodaju električne energije Trebinje, kao zajmoprimalca, i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično poduzeće a.d. Trebinje, kao jamca, s druge strane, kojim je također utvrđeno da Republika Srpska bezuvjetno jamči ispunjenje obveza zajmoprimalca i jamca u skladu s Kreditnim sporazumom sa CEXIM bankom.

Člankom 6. navedenog ugovora propisano je da će, ako zajmoprimalac i jamac ne izmire obveze prema CEXIM banci i ona dostavi poziv za plaćanje Ministarstvu financija, navedeno Ministarstvo po dobivanju suglasnosti Ministarstva energetike i rudarstva izvršiti plaćanje dospjelih i neplaćenih obveza u ime

zajmoprimatelja i jamca u roku od 15 dana od dana prijama pisanog poziva za plaćanje CEXIM banke.

Istim člankom Ugovora o reguliranju međusobnih prava i obveza je propisano da će Ministarstvo financija sve obveze koje eventualno plati u ime zajmoprimatelja i jamca namiriti iz njihove cjelokupne imovine.

Sukladno članku 7. Ugovora o reguliranju međusobnih prava i obveza, zajmoprimatelj i jamac dužni su Ministarstvu financija, kao instrument osiguranja izdanog jamstva, dostaviti po 16 bjanko vlastitih mjenica sa oznakom "bez protesta" s mjeničnim izjavama i po 32 bjanko ovjerena i potpisana naloga za prijenos sredstava s izjavama o blokadi računa potpisanim i ovjerenim od ovlaštene osobe.

Člankom 8. Ugovora o reguliranju međusobnih prava i obveza utvrđeno je da Ministarstvo financija iz proračuna Republike Srpske realizira poziv za plaćanje, dospjelih i neplaćenih obveza kredita u otplati, zaprimljen od CEXIM banke po izdanom jamstvu.

Shodno članku 9. Ugovora o reguliranju međusobnih prava i obveza, u slučaju raskida ovog Ugovora i dospelosti na naplatu ukupnog iznosa neplaćenog duga, Ministarstvo financija može pokrenuti postupak prinudnog izvršenja za iznos neplaćenog duga putem izravne naplate iz dijela prihoda koji sukladno zakonu pripadaju zajmoprimatelju i jamcu.

Točkom 2. Ugovora o jamstvu koji se odnosi na Kreditni sporazum propisano je da Republika Srpska kao jamac neopozivo i bezuvjetno:

- (a) jamči CEXIM banci kao korisniku pravovremeno i točno pridržavanje i izvršavanje obveza po Kreditnom sporazumu od strane dužnika – HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, kao zajmoprimatelja i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično poduzeće a.d. Trebinje, kao jamca; i
- (b) obvezuje se da će isplatiti korisniku, na zahtjev, sve neizmirene iznose zajamčene obveze (kao što je definirano ispod) koji dospijevaju i koje plaćaju dužnici korisniku po Kreditnom sporazumu, sukladno ovom jamstvu.

Kako bi se izbjegle sumnje, bez obzira na bilo koju drugu odredbu u Jamstvu, obveza plaćanja jamca pokriva glavnice, kamatu, zateznu kamatu, naknade (naknadu za vođenje kredita i komisiju proviziju) i obveze koje dužnici trebaju platiti prema Kreditnom sporazumu.

3.4. Pravni temelj za izdavanje jamstva

Pravni temelj za izdavanje jamstva, odnosno zaključivanje Ugovora o jamstvu s CEXIM bankom sadržan je u odredbama Zakona o zaduživanju, dugu i jamstvima Republike Srpske. Shodno članku 38. navedenog Zakona, jamstvo Republike Srpske predstavlja njezinu potencijalnu obvezu koja postaje stvarna obveza u slučaju kada zajmoprimatelj nije izvršio otplatu obveze, sukladno uvjetima iz Kreditnog sporazuma i ako su ispunjeni uvjeti iz jamstva, mora biti izdana u pisanom obliku i u trenutku dospelosti na naplatu sukladno uvjetima iz jamstva postaje dug Republike Srpske. Dalje, člankom 41. stavak 3. Zakona o zaduživanju, dugu i jamstvima Republike Srpske propisano je da se Odlukom Vlade imenuje ovlaštenu potpisnik koji u ime Republike Srpske potpisuje jamstvo sukladno odredbama ovoga Zakona, dok je člankom 42. istog zakona određeno da se jamstva Republike Srpske mogu se izdati kreditoru ili zajmodavatelju za jamčene obveze nastalih zaduženjem jedinica lokalne samouprave, fondova socijalne sigurnosti, Investicijsko-razvojne banke Republike Srpske i fondova kojima ona upravlja, kao i javnih poduzeća i institucija javnog sektora, u vezi s financiranjem kapitalnih investicija koje služe u javne svrhe.

Također, pravni temelj u konkretnom slučaju predstavljaju i Uredba o postupku izdavanja jamstava Republike Srpske i Odluka Vlade Republike Srpske o jamstvu.

Uzimajući u obzir navedeno, utvrđeno je da su Ministarstvo financija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske izdali predmetno jamstvo sukladno odredbama Zakona o zaduživanju, dugu i jamstvima Republike Srpske, Uredbi o postupku izdavanja jamstava Republike Srpske i Odluci Vlade Republike Srpske.

3.5. HE "Dabar" d.o.o. Trebinje – pravni status, vlasnička struktura, djelatnost i financijsko stanje

Gospodarski subjekt HE "Dabar" d.o.o. Trebinje upisan je sudskom registru Okružnog privrednog suda u Trebinju i pod matičnim brojem subjekta upisa (MBS): 62-01-0041-11, JIB: 4403306660006, kao društvo s ograničenom odgovornošću za proizvodnju i prodaju električne energije sa sjedištem u Trebinju, Obala Luke Vukalovića br. 2.

HE "Dabar" d.o.o. Trebinje osnovano je Ugovorom o osnivanju broj 419/2011 od 19. 4. 2011. zaključenim između osnivača - članova Društva Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" Zavisno poduzeće "Hidroelektrane na Trebišnjici" a.d. Trebinje sa sudjelovanjem od 70% vlasništva osnovnog kapitala i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično poduzeće a.d. Trebinje ("ERS") sa sudjelovanjem od 30% vlasništva osnovnog kapitala. Ugovorom o prijenosu udjela u Društvu HE "Dabar" d.o.o. Trebinje zaključenim 19. 1. 2016. Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično poduzeće a.d. Trebinje prenijelo je na Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske" Zavisno poduzeće "Hidroelektrane na Trebišnjici" a.d. Trebinje svoj udio u kapitalu u HE "Dabar" koji tako postaje stoprocentni vlasnik HE "Dabar" d.o.o. Trebinje. Ovim, uloga Matičnog poduzeća u razvoju i funkcionalnom djelovanju HE "Dabar" ne prestaje, već je kontinuirano prisutna budući da je Zavisno poduzeće "Hidroelektrane na Trebišnjici" a.d. Trebinje, koje posluje u okviru Matičnog poduzeća, stoprocentni vlasnik "HE Dabar" d.o.o. Trebinje.

Osnovni kapital HE "Dabar" d.o.o. Trebinje iznosi 122.000.000,00 KM od čega je 100% kapitala u vlasništvu Zavisnog poduzeća "Hidroelektrane na Trebišnjici" a.d. Trebinje.

Osnovna djelatnost HE "Dabar" d.o.o. Trebinje je proizvodnja i prodaja električne energije.

Financijsko stanje

HE "Dabar", registrirano kao društvo s ograničenom odgovornošću, shodno članu 2. točka 6) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, predstavlja mali gospodarski subjekt, budući da je prema pokazateljima iz bilance uspjeha za razdoblje od 2018. do 2020. godine imao manje od 50 zaposlenih i ukupni prihod manji od 19.558.000 KM, i to po godinama kako slijedi:

	Stanje na dan		
	31.12.2018.	31.12.2019.	31.12.2020.
Broj zaposlenih	44	45	49
Ukupni prihod	301.255 KM	51.470 KM	119.393 KM

Iz financijskih izvješća za razdoblje 2018. - 2020. poduzeća HE "Dabar" proizlazi sljedeće:

Stanje na dan	Akcijski/osnovni (uključujući dokapitalizaciju) u KM	kapital emisiju/ u KM	Revalorizacijske pričuve u KM	Nepokriveni gubitak/nerasp. dobitak u KM	Ukupno kapital u KM
31.12.2018.	88.000.000		25.810	(7.580.108)	80.445.702
31.12.2019.	111.971.000		19.729	(9.810.808)	102.179.921
31.12.2020.	122.000.000		12.134	(12.429.384)	109.582.750

Na dan 31.12.2018. akcijski/osnovni kapital uključujući emisije iznosio je 88.000.000 KM, dok su akumulirani gubitci na isti dan iznosili 7.580.108 KM, odnosno 8,61% osnovnog kapitala.

Na dan 31.12.2019. akcijski/osnovni kapital uključujući emisije iznosio je 111.971.000 KM, dok su akumulirani gubitci na isti dan iznosili 9.810.808 KM, odnosno 8,76% osnovnog kapitala.

Na dan 31.12.2020. akcijski/osnovni kapital uključujući emisije iznosio je 122.000.000 KM, dok su akumulirani gubitci na isti dan iznosili 12.429.384 KM, odnosno 10,19% osnovnog kapitala.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je zaključilo kao na kraju tri prethodne godine (razdoblje 2018. – 2020.) akumulirani gubitci ne prelaze polovicu akcijskog/osnovnog kapitala HE "Dabar" d.o.o. Trebinje te kako, shodno članku 29. st. (1) i (3) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, HE "Dabar" d.o.o. Trebinje nije gospodarski subjekt u teškoćama.

3.6. Opis projekta financiranja i izgradnje objekata "Hidroelektrane Dabar"

Izgradnja "Hidroelektrane Dabar" ugrađena je u Prostorni plan Republike Srpske do 2025. godine, kao prioritetan projekt za rješavanje i realizaciju energetske bilance Republike Srpske. U strategiji razvoja energetike Republike Srpske, Hidroelektrana "Dabar" je na popisu ključnih potencijalnih budućih proizvodnih objekata s 159,15 MW instalirane snage. Sustav Gornjih Horizonata je veliki integralni razvojni projekt od najvišeg državnog značaja za Republiku Srpsku i Bosnu i Hercegovinu.

Planiranu izgradnju HE "Dabar" d.o.o. Trebinje prate sljedeći socio-ekonomski, gospodarski, vodoprivredni, energetski, poljoprivredni, turistički i drugi pozitivni efekti, odnosno:

- osiguranje dostatnih količina vode za navodnjavanje poljoprivrednih površina i vodoopskrbu naselja,
- proizvodnja "zelene" (čiste) električne energije uz odsustnost štetne emisije plinova u atmosferu (imperativ prema Protokolu iz Kjota 1997.),
- nadzor i reguliranje poplavnih voda, obrana od poplava, ublažavanje posljedica plavljenja i degradacije zemljišta,
- reguliranje nanosa i taloženja sedimenata,
- promjena mikroklimatskih uvjeta optimalnih za razvoj biljnih zajednica za obrastanje goleti,
- poboljšanje komunalne razine življenja na slivnom području akumulacije, gospodarski razvoj regije, zapošljavanje lokalnog stanovništva, poboljšanje infrastrukturnih veza,
- razvoj turizma i više vidova rekreacije,
- socijalno-ekonomska stabilizacija i oživljavanje demografski devastiranog područja.

Pribavljeni dokumenti za izgradnju HE "Dabar" su:

- Ugovor o koncesiji za izgradnju i korištenje HE "Dabar", zaključen s Vladom Republike Srpske – Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva 28. 7. 2011.;
- Studija utjecaja projekta HE "Dabar" na okoliš;
- Studija ekonomske opravdanosti;
- Ekološka dozvola za HE "Dabar";
- Glavni projekt za izgradnju svih objekata HE "Dabar";
- Investicijska odluka o izgradnji HE "Dabar", broj od 16. 6. 2015.;
- Odluka o izmjeni Investicijske odluke o izgradnji HE "Dabar" od 28. 3. 2016.;
- Odluka o izmjeni Investicijske odluke o izgradnji HE "Dabar" od 4. 4. 2019.;
- Odluka o izmjeni Investicijske odluke o izgradnji HE "Dabar" od 13. 1. 2021.; Građevinska dozvola za

izgradnju dovodnog tunela, ulazne građevine i pristupnog tunela HE "Dabar";

- Građevinska dozvola za izgradnju brane "Pošćenje" s nasipima "Grebak" i "Vranjača";
- Građevinska dozvola za izgradnju Mašinske zgrade i razvodnog postrojenja.

Paralelno s navedenim aktivnostima realizirani su pripremni radovi. Iz vlastitih sredstava "Hidroelektrane na Trebišnjici" a.d. Trebinje u realizaciju projekta HE "Dabar" d.o.o. Trebinje do sada su uložile:

- 146.249.684,00 KM (74.776.276,05 eura)

Nakon završetka pripremnih radova, kao i pribavljanja nužnih suglasnosti i odluka, započeta je procedura javne nabave vezane uz financiranje i izgradnju HE "Dabar". Ovom je procedurom predviđena nabava nedostajućih finansijskih sredstava i izbor izvođača radova za izgradnju preostalih kapitalnih i pratećih objekata hidroelektrane.

Konačnu ponudu za projekt financiranja i izgradnje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje dostavila je jedino kompanija China Gezhouba Group Co. LTD iz Kine 1. 4. 2020. Dostavljena ponuda usklađena je s formalnim zahtjevima glede podnošenja odgovarajuće dokumentacije propisane točkom 5.1.3 Poziva za podnošenje konačne ponude za financiranje i izgradnju objekata HE "Dabar" od 31. 12. 2019. Povjerenstvo za javne nabave je, nakon otvaranja konačne ponude, donijelo Preporuku o izboru najpovoljnijeg ponuditelja br. 1278-4/19 od 16. 4. 2020.

Prema obrascu za cijenu ponude, ukupna ponuđena cijena izgradnje objekata HE "Dabar" po sistemu "ključ u ruke", bez PDV-a iznosi:

- 222.834.120 eura, odnosno 435.825.657 KM.

Ponuda podrazumijeva da će:

- 85% vrijednosti EPC ugovora (189,4 mil eura) biti financirano iz kreditnih sredstava od strane Exim Bank of China, a
- 15% vrijednosti EPC ugovora (33,4 mil eura) biti financirano iz sredstava osiguranih od HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, po tržišnim uvjetima zaduživanja.

Dana 4. 5. 2020. zaključen je Ugovor za izradu projekta za izvođenje, izgradnju objekata, proizvodnju, isporuku, montažu, testiranje i puštanje u pogon Hidroelektrane Dabar (u daljnjem tekstu: EPC+F ugovor) između naručitelja – HE "Dabar", s jedne strane, i izvođača - China Gezhouba Group Co. LTD iz Kine koji obuhvata sljedeće objekte:

- Branu "Pošćenje";
- Akumulaciju sa zaštitnim nasipima "Grebak" i "Vranjača";
- Završnu obradu dovodnog derivacijskog tunela;
- Vodostan;
- Cjevovod pod tlakom;
- Mašinsku zgradu s pratećim objektima, opremom i rezervnim dijelovima;
- Razvodno postrojenje;
- Dalekovod 220 kV;

kao i objekte koji su locirani nizvodno od HE "Dabar", a nužni su za njezin rad, koji podrazumijevaju neometani transport vode od HE "Dabar" do akumulacije "Bileća", uz minimalne gubitke vode u sustavu, odnosno:

- kanal kroz Dabarsko polje s pratećim objektima;
- proširenje tunela od Dabarskog polja do Fatničkog polja.

Na temelju EPC+F ugovora, ugovorena je ukupna vrijednost radova u iznosu od 222.834.120,00 eura.

Sukladno javnom pozivu, China Gezhouba Group Co. LTD obvezao se da će ishodovati i osigurati financiranje od strane Banke.

Člankom 1.5. Općih odredbi EPC+F ugovora, izvođač se obvezao na pružanje asistencije u pregovorima s relevantnim ugovornim stranama financijskog aranžmana i, sukladno zahtjevima i rasporedu vezanim uz financiranje 85% vrijednosti EPC ugovora, osiguravanje da Cexim Bank of China dostavi HE "Dabar" dva primjerka izvornog ugovora o kreditu za financiranje svih radova i aktivnosti u skladu s javnim pozivom, pod uvjetima koji nisu nepovoljniji od onih predviđenih uvjetima financiranja iz ponude.

Shodno navedenoj odredbi EPC+F ugovora, zaključen je Ugovor o kreditu između HE "Dabar" kao dužnika (pozajmljivača), MH "Elektroprivreda RS" kao jamca i Izvozno-uvozne banke Kine (Cexim Bank of China) kao zajmodavatelja, kojim je predviđeno da zajmodavatelj stavlja na raspolaganje pozajmljivaču kredit pod eurouvjetima i vezan uz eurouvjete u ukupnom iznosu koji je jednak ukupnim obvezama za financiranje 85% vrijednosti EPC ugovora, odnosno u iznosu glavnice od 189.409.002 eura, pod sljedećim uvjetima:

- razdoblje otplate od 20 godina (četiri godine grejs-perioda i 16 godina za otplatu),
- nominalna kamatna stopa: jednaka šestomjesečnom EURIBOR plus fiksna marža od 2,3%, uz napomenu da će se šestomjesečni EURIBOR računati kao nula (engl. zero rate) ako šestomjesečni EURIBOR bude s negativnim predznakom,
- otplata glavnice i kamate: otplata glavnice u jednakim polugodišnjim obrocima, a kamate se otplaćuju polugodišnje i obračunavaju na ostatak duga,
- jednokratna provizija za obradu kredita: 0,5% na iznos kreditnog zaduženja,
- provizija na raspoloživa, a nepovučena sredstva: 0,5% godišnje,
- ostale obveze plaćanja iz financijske dokumentacije,
- Sinosure premija osiguranja: 6,42% od vrijednosti zbroja glavnice i kamate i iznosi 15.649.101,14 eura. Plaćanje premije osiguranja je predviđeno u dva jednaka godišnja obroka, i to: prvi u roku od 30 dana nakon stupanja na snagu Ugovora o zajmu i drugi obrok premije osiguranja u roku od 12 mjeseci od datuma plaćanja prvog obroka,
- iznos jamstva Republike Srpske: 189.409.002 eura.

3. 7. Obrazloženje prijave državne potpore

Podnositelj predmetne prijave Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske u Obrascu prijave naveo je da se u konkretnom slučaju radi o dodjeli pojedinačne državne potpore u obliku jamstva korisniku HE "Dabar" d.o.o. Trebinje za kreditno zaduženje kod CEXIM banke, te da je zakonski temelj za dodjelu državne potpore sadržan u članku 6. stavak (2) točka c) Zakona.

U pravitku prijave Vijeću je dostavljena i Analiza usklađenosti jamstva izdanog za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje s pravilima državne potpore. U navedenoj se analizi, između ostalog, navodi da je jamstvo koje je izdala Vlada Republike Srpske za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod CEXIM banke za financiranje projekta izgradnje objekata Hidroelektrane "Dabar" kompatibilna/usklađena s člankom 107. stavak (3) točka c) UFEU i člankom 6. stavak (2) točka c) Zakona, jer je dodijeljena sukladno odjeljku 3.2. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), koji se odnosi na dodjelu državne potpore za ulaganje u energiju iz obnovljivih izvora.

Naime, u Analizi se navodi da u slučaju izdavanja predmetnog jamstva za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje nisu kumulativno ispunjeni svi uvjeti iz članka 137. Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, koji isključuju postojanje državne potpore, budući da jamstvo pokriva više od 80% kredita i za nju

nije plaćena tržišna premija, te da ona predstavlja državnu potporu iz članka 3. stavak (1) Zakona. Dalje, u predmetnoj analizi utvrđena je vrijednost novčanog elementa državne potpore sadržane u jamstvu u iznosu od 54.318.615,17 eura, što predstavlja 28,68% udjela u kreditu.

U drugom dijelu Analize dana je argumentacija u svrhu dokazivanja ispunjavanja općih odredaba o spojivosti sukladno odjeljku 3.2. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), a u cilju dokazivanja kompatibilnosti predmetne državne potpore u obliku jamstva s člankom 107. stavak 3. točka (c) UFEU, odnosno člankom 6. stavak (2) točka c) Zakona.

3.8. Mišljenje tijela za provedbu Zakona na prijavu državne potpore

U smislu članka 14. stavak (1) Zakona, Ministarstvo financija Republike Srpske je svojim aktom dalo konsultativno Mišljenje broj 06.10/421-74-1/22 od 25. 2. 2022. na prijavu državne potpore Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske koja se odnosi na izdavanje jamstva Republike Srpske za kreditno zaduženje poduzeća HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod Izvozno-uvozne banke Kine za projekt financiranja i izgradnje objekata "Hidroelektrane Dabar".

U navedenom mišljenju Ministarstvo financija Republike Srpske ističe da jamstvo Republike Srpske za kreditno zaduženje poduzeća HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod Izvozno-uvozne banke Kine za projekt financiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane "Dabar" u iznosu od 189.409.002 eura predstavlja državnu potporu iz članka 3. stavak (1) Zakona, jer Republika Srpska u konkretnom slučaju preuzima na sebe rizik zaduženja HE "Dabar" d.o.o. Trebinje.

4. Donošenje odluke

Vijeće je razmatralo prijavu Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske na 119. sjednici održanoj 28.4.2022. Prilikom donošenja odluke Vijeće je uzelo u obzir cjelokupnu dostavljenu dokumentaciju.

Budući da je, na temelju Odluke Vlade Republike Srpske o jamstvu, dana 31.12.2021. zaključen Ugovor o jamstvu između Republike Srpske kao jamca i CEXIM banke kao korisnika, koji se odnosi na kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, a da se shodno članku 2. točka 16) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, kao datum dodjele potpore označava dan na koji je, na temelju propisa Republike Srpske, korisnik stekao pravo na primanje potpore, Vijeće je provelo postupak ex post odobrenja sukladno članku 12. stavak (7) Zakona.

Naime, Vijeće je zaključilo da je u konkretnom slučaju potpora već dodijeljena stupanjem na snagu Ugovora o jamstvu od 31.12.2021., uzimajući u obzir i točku 2.1. Obavijesti Komisije (2008/C 155/02) kojom je propisano da je potpora dodijeljena u trenutku kada se jamstvo izdaje, a ne u trenutku kada se ona poziva na naplatu ili u trenutku kada se izvršava plaćanje uvjetima iz jamstva.

Vijeće je prvenstveno tijekom postupka trebalo utvrditi predstavlja li potpora dodijeljena u obliku jamstva korisniku HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, za kreditno zaduženje kod CEXIM banke za financiranje projekta izgradnje objekata Hidroelektrane "Dabar", državnu potporu iz članka 3. stavak (1) Zakona.

Prigodom utvrđivanja predstavlja li dodjela pomoći u obliku jamstva korisniku HE "Dabar" d.o.o. Trebinje državnu potporu, Vijeće je razmotrilo jesu li ispunjeni svi uvjeti iz članka 3. stavak (1) Zakona, odnosno je li riječ o transferu državnih sredstava; pruža li se dodjelom predmetnog jamstva korisniku ekonomska prednost koju on ne bi stekao u normalnim tržišnim uvjetima, odnosno putem vlastite efikasnosti poslovanja; dodjeljuje li se predmetno jamstvo korisniku na selektivnoj osnovi, odnosno na selektivan način čime se daje prednost određenim gospodarskim

subjektima ili određenim gospodarskim sektorima i da li se dodjelom predloženog jamstva narušava ili postoji opasnost od narušavanja tržišnog natjecanja stavljanjem u povoljniji položaj određenih gospodarskih subjekata ili proizvodnje ili trgovine određenih proizvoda ili pružanja određenih usluga u mjeri u kojoj to utječe na ispunjavanje međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine u ovom području, odnosno na trgovinu između Bosne i Hercegovine i EU.

Budući da su odredbom članka 137. stavak (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj samo propisani uvjeti kada državno jamstvo nije instrument dodjele državne potpore, Vijeće je u postupku najprije utvrđivalo ispunjavanje navedenih uvjeta:

- 1) da gospodarski subjekt nije u teškoćama;
- 2) da je jamstvo povezano s posebnom financijskom transakcijom, na fiksni iznos i fiksno razdoblje;
- 3) da jamstvo ne pokriva više od 80% neizmirenog kredita ili druge financijske obveze korisnika, s tim da se ovo ograničenje ne odnosi na:
 1. jamstva koja pokrivaju dužničke obveznice ili
 2. jamstva dana u cilju financiranja gospodarskog subjekta čija je isključiva djelatnost pružanje usluga od općeg gospodarskog interesa, a jamstvo daje tijelo koje je povjerilo pružanje usluga od općeg gospodarskog interesa;
- 4) da se premija za jamstvo obračunava primjenom tržišnih načela.

Vijeće je utvrdilo da poduzeće HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, shodno članku 2. točka 6) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, predstavlja mali gospodarski subjekt, budući da je prema pokazateljima iz bilance uspjeha za razdoblje od 2018. do 2020. imao manje od 50 zaposlenih i ukupni prihod manji od 19.558.000 KM.

Na dan 31.12.2018. akcijski/osnovni kapital uključujući emisije iznosio je 88.000.000 KM, dok su akumulirani gubitci na isti dan iznosili 7.580.108 KM, odnosno 8,61% osnovnog kapitala.

Na dan 31.12.2019. akcijski/osnovni kapital uključujući emisije iznosio je 111.971.000 KM, dok su akumulirani gubitci na isti dan iznosili 9.810.808 KM, odnosno 8,76% osnovnog kapitala.

Na dan 31.12.2020. akcijski/osnovni kapital uključujući emisije iznosio je 122.000.000 KM, dok su akumulirani gubitci na isti dan iznosili 12.429.384 KM, odnosno 10,19% osnovnog kapitala.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je utvrdilo da na kraju tri prethodne godine (razdoblje 2018. – 2020.) akumulirani gubitci ne prelaze polovicu akcijskog/osnovnog kapitala HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, te da, shodno članku 29. st. (1) i (3) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, HE "Dabar" ne predstavlja gospodarski subjekt u teškoćama, čime je ispunjen uvjet iz članka 137. stavak (1) točka a) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj.

Na temelju Odluke o jamstvu, Ugovora o jamstvu i Ugovora o reguliranju međusobnih prava i obveza, Vijeće je utvrdilo da je jamstvo povezano s posebnom financijskom transakcijom - kreditom CEXIM banke, na fiksni iznos od 189.409.002 eura i fiksno razdoblje od 20 godina, čime je ispunjen uvjet iz članka 137. stavak (1) točka b) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj.

Budući da predmetno jamstvo pokriva 100% kredita, odnosno da Republika Srpska jamči za ukupne obveze dužnika - HE "Dabar" d.o.o. Trebinje prema CEXIM banci shodno Ugovoru o kreditu, kako je to propisano Ugovorom o jamstvu, Odlukom Vlade Republike Srpske o jamstvu i Ugovorom o reguliranju međusobnih prava i obveza, Vijeće je utvrdilo da uvjet iz članka 137. stavak (1) točka c) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima

za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj da jamstvo ne pokriva više od 80% neizmirenog kredita nije ispunjen.

Budući da Odlukom Vlade Republike Srpske o jamstvu i Ugovorom o reguliranju međusobnih prava i obveza nije propisana obveza gospodarskom subjektu HE "Dabar" d.o.o. Trebinje da Republici Srpskoj kao davatelju jamstva za njegovo kreditno zaduženje kod CEXIM banke plati premiju za jamstvo, obračunatu primjenom tržišnih načela, Vijeće je utvrdilo da nije ispunjen uvjet iz članka 137. stavak (1) točka d) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je u postupku utvrdilo da u slučaju izdavanja predmetnog jamstva za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod CEXIM banke nisu kumulativno ispunjeni svi uvjeti iz članka 137. Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, koji isključuju postojanje državne potpore, budući da jamstvo pokriva više od 80% kredita i za nju nije plaćena tržišna premija.

Shodno navedenom, Vijeće je utvrđivalo jesu li ispunjeni svi uvjeti iz članka 3. stavak (1) Zakona, odnosno predstavlja li dodjela potpore u obliku jamstva korisniku HE "Dabar" d.o.o. Trebinje državnu potporu.

Vijeće je u postupku utvrdilo da je uvjet iz članka 3. stavak (1) Zakona koji se odnosi na prijenos državnih sredstava ispunjen, budući da Republika Srpska, shodno Ugovoru o jamstvu, preuzima rizik plaćanja svih neplaćenih obveza za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, kao zajmoprimatelja, i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično poduzeće a.d. Trebinje, kao jamca, kod CEXIM banke za Projekt financiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane "Dabar" u iznosu od 189.409.002 eura, te da HE "Dabar" d.o.o. Trebinje nije naplaćena adekvatna naknada za izdano jamstvo u obliku tržišne premije.

Naime, shodno točki 2.1. Obavijesti Komisije (2008/C 155/02), jamstva koja je izravno dala država, tj. središnje ili lokalne vlasti, kao i jamstva koja su kroz izvore države dala druga tijela pod kontrolom države, kao npr. poduzetnici, a koja se mogu pripisati javnoj vlasti, mogu se smatrati državnom potporom. Također, istom točkom Obavijesti Komisije (2008/C 155/02) propisano je da pogodnost državnog jamstva jeste ta da rizik povezan s jamstvom snosi država i za to prihvatanje rizika od strane države, u normalnim okolnostima, trebalo bi platiti odgovarajuću naknadu, te ako se država odrekne te naknade, to istodobno predstavlja korist za poduzetnika i iscrpljivanje državnih sredstava, pa se u skladu s tim, čak i ako se nikad ne izvrši plaćanje prema uvjetima iz jamstva, svejedno radi o državnoj potpori.

Kada je u pitanju drugi uvjet iz članka 3. stavak (1) Zakona, Vijeće je u postupku utvrdilo da je on ispunjen, jer je izdavanjem predmetnoga jamstva korisnik HE "Dabar" d.o.o. Trebinje stekao gospodarsku prednost koju ne bi stekao u normalnim tržišnim uvjetima, odnosno putem učinkovitosti vlastitog poslovanja, budući da za nju nije platilo tržišnu premiju Republici Srpskoj i što bez jamstva Republike Srpske navedenom poduzeću ne bi bio odobren kredit CEXIM banke, jer je državno jamstvo nužan uvjet CEXIM banke za dodjelu kredita.

Dalje, Vijeće je u postupku utvrdilo da je treći uvjet iz članka 3. stavak (1) Zakona ispunjen, budući da je potpora u obliku jamstva dodijeljena na selektivnoj osnovi, odnosno na selektivan način, jer je dodjelom dana prednost samo jednom točno određenom gospodarskom subjektu. Naime, kako bi ovaj uvjet bio ispunjen, potrebno je utvrditi da se dodjelom državne potpore stavlja u povoljniji položaj određeni gospodarski subjekt, određeni sektori gospodarstva ili proizvodnja/trgovina određenih proizvoda. U konkretnom slučaju, Vijeće je utvrdilo da se predmetnim jamstvom stavlja u povoljniji položaj, odnosno favorizira samo jedan gospodarski subjekt – HE "Dabar" d.o.o.

Trebinje za čije je kreditno zaduženje kod CEXIM banke izdano državno jamstvo.

Što se tiče četvrtog uvjeta iz članka 3. stavak (1) Zakona, koji se odnosi na narušavanje i postojanje opasnosti od narušavanja tržišnog natjecanja stavljanjem u povoljniji položaj određenih gospodarskih subjekata ili proizvodnje ili trgovine određenih proizvoda ili pružanja određenih usluga u mjeri u kojoj to utiče na ispunjavanje međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine iz ovog područja, odnosno na trgovinu između Bosne i Hercegovine i EU, Vijeće je u postupku utvrdilo da izdavanjem predmetnog jamstva HE "Dabar" d.o.o. Trebinje za kreditno zaduženje kod CEXIM banke postoji opasnost od narušavanja tržišnog natjecanja i utjecaj na trgovinu, jer se HE "Dabar" d.o.o. Trebinje stavlja u povoljniji položaj u odnosu na druge proizvođače električne energije na tržištu Republike Srpske i Bosne i Hercegovine.

Naime, shodno točki 187. Obavijesti Komisije (2016/C 262/01), kojom je propisano da narušavanje tržišnog natjecanja u smislu članka 107. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije obično postoji kada država dodijeli financijsku prednost nekom poduzetniku u liberaliziranom sektoru u kojem postoji, ili bi moglo postojati, tržišno natjecanje, Vijeće je utvrdilo da je tržište električne energije u Republici Srpskoj liberalizirano stupanjem na snagu Zakona o električnoj energiji 1. 1. 2021., te da se izdavanjem predmetnog jamstva HE "Dabar" stavlja u povoljniji položaj u odnosu na duge proizvođače električne energije na tržištu.

Kada je u pitanju utjecaj na trgovinu, Vijeće je utvrdilo da se dodjelom državne potpore u obliku jamstva HE "Dabar" d.o.o. Trebinje utječe na trgovinu, budući da je predmetno jamstvo izdano za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje u svrhu financiranja projekta za izgradnju objekata za proizvodnju električne energije – hidroelektrane, te se na taj način jača položaj HE "Dabar" d.o.o. Trebinje u sektoru u kojem postoji značajna prekogranična trgovina električnom energijom, pa se predmetnim jamstvom utječe na trgovinu umreženom energijom između Bosne i Hercegovine i EU, odnosno prije svega s državama potpisnicama Ugovora o osnivanju Energetske zajednice.

Naime, točkom 191. Obavijesti Komisije (2016/C 262/01) propisano je da se može smatrati da javna pomoć može imati učinak na trgovinu između država članica čak i ako korisnik nije izravno uključen u prekograničnu trgovinu (npr. zbog subvencije bi operaterima u drugim državama članicama moglo biti teže ući na tržište održavanjem ili povećavanjem lokalne ponude).

Uzimajući u obzir navedeno, u konkretnom slučaju utvrdili su da jamstvo izdano od Vlade Republike Srpske za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod Cexim banke za financiranje projekta izgradnje objekata hidroelektrane Dabar predstavlja državnu potporu iz članka 3. stavak (1) Zakona, jer su kumulativno ispunjeni prethodno navedeni uvjeti.

Budući da jamstvo izdano za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje predstavlja državnu potporu u smislu članka 3. stavak (1) Zakona, a člankom 5. stavak (1) Zakona propisana je opća zabrana dodjele državne potpore koja narušava ili prijeti da naruši tržišno natjecanje davanjem prednosti određenim gospodarskim subjektima, proizvodnji ili trgovini određenih proizvoda ili pružanju određenih usluga u mjeri u kojoj to može utjecati na ispunjavanje obveza Bosne i Hercegovine iz međunarodnih sporazuma, dok su člankom 6. stavak (1) Zakona, odnosno podzakonskim aktima usvojenim na temelju Zakona propisana izuzeća od opće zabrane, Vijeće je u postupku utvrđivalo postoji li u konkretnom slučaju mogućnost primjene izuzeća na temelju članka 6. st. (1) i (2) Zakona i Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj.

Budući da je predmetno jamstvo izdano za kreditno zaduženje u svrhu financiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane

"Dabar", Vijeće je utvrdilo kako se u konkretnom slučaju radi o državnoj potpore za obnovljive izvore energije, za čiju dodjelu su propisani kriteriji i uvjeti u Poglavlju 9. Državna potpora za zaštitu okoliša Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj.

Kako odredbama Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj nisu detaljno obrazloženi kriteriji i uvjeti za dodjelu državne potpore za izgradnju objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, Vijeće je u konkretnom slučaju, shodno članku 71. stavak 2. SSP-a, uzelo u obzir Smjernice Komisije (2014/C 200/01), budući da je predmetno jamstvo izdano za kreditno zaduženje u svrhu izgradnje objekata HE "Dabar", tj. ulaganje u energiju iz obnovljivih izvora, a što spada u djelokrug navedenih smjernica.

Smjernicama Komisije (2014/C 200/01) definirano je da Europska komisija (u daljnjem tekstu: Komisija), prilikom procjene može li se dodijeljena državna potpora smatrati spojivom s unutarnjim tržištem, uopćeno analizira da li se izborom oblika državne pomoći osigurava da se pozitivnim učinkom pomoći na cilj od zajedničkog interesa premašuju njezini potencijalno negativni učinci na trgovinu i natjecanje. U odjeljcima 3.1. i 3.2. Smjernica Komisije (2014/C 200/01) utvrđuju se i definiraju zajednička načela primjenjiva na procjenu spojivosti mjera pomoći koje Komisija provodi. Sukladno članku 27. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), Komisija će mjeru državne potpore smatrati spojivom s UFEU samo ako ona ispunjava svaki od sljedećih kriterija:

- a) **doprinos dobro definiranom cilju od zajedničkog interesa:** mjera državne potpore teži cilju od zajedničkog interesa sukladno članku 107. stavak 3. Ugovora;
- b) **potreba za intervencijom države:** mjera državne potpore namijenjena je za situaciju u kojoj pomoć može dovesti do materijalnog poboljšanja koje tržište ne može ostvariti samo po sebi, npr. uklanjanjem ispravno definiranog tržišnog nedostatka;
- c) **adekvatnost potpore:** predložena mjera potpore je odgovarajući instrument politika namijenjen postizanju cilja od zajedničkog interesa;
- d) **poticajni efekt:** potpora mijenja ponašanje dotičnih poduzetnika na takav način da se oni bave dodatnom djelatnošću kojom se ne bi bavili bez potpore ili bi se njome bavili na ograničen ili drukčiji način;
- e) **srazmjernost potpore:** (potpora ograničena na najnižu razinu): iznos potpore ograničen je na najnižu razinu potrebnu za poticanje dodatnih ulaganja ili aktivnosti u dotičnom području;
- f) **izbjegavanje neopravdanih negativnih učinaka na natjecanje i trgovinu među državama članicama:** negativni učinci potpore su dovoljno ograničeni kako bi ukupna bilanca mjere bila pozitivna;
- g) **transparentnost pomoći:** državama članicama, Komisiji, gospodarskim subjektima i javnosti omogućen je jednostavan pristup svim relevantnim aktima i važnim informacijama o pomoći dodijeljenoj na osnovi tih akata.

Budući da je predmetno jamstvo izdano za kreditno zaduženje u svrhu izgradnje objekata HE "Dabar", tj. ulaganje u energiju iz obnovljivih izvora, a da je točkom 119. Smjernica Komisije (2014/C 200/01) propisano da se za pojedinačno prijavljene potpore za ulaganje primjenjuju uvjeti utvrđeni u odjeljku 3.2., Vijeće je u postupku utvrđivalo ispunjavanje općih odredaba o spojivosti sukladno odjeljku 3.2. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), a u cilju utvrđivanja usklađenosti predmetne državne potpore u obliku jamstva s člankom 6. stavak (2) točka c) Zakona, odnosno s člankom 107. stavak 3. točka (c) UFEU.

Smatramo bitnim istaknuti da je, sukladno obvezi usklađivanja nacionalnoga zakonodavstva s pravnom stečevinom EU (acquis), članak 107. stavak 3. točka (c) UFEU, kojim je propisano da se može smatrati spojivim s unutarnjim tržištem: "(c) potpora za olakšavanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja, kada takva potpora ne utječe negativno na uvjete trgovanja u opsegu koji bi bio suprotan zajedničkom interesu", transponiran u odredbu članka 6. stavak (2) točka c) Zakona kojim je propisano: "Državna potpora može biti odobrena odlukom Vijeća, sukladno članku 12. stavak (3) ovoga Zakona, ako je riječ o:

- c) državnoj potpori kojom se olakšava razvoj određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja ako takva potpora ne utječe negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno međunarodnim sporazumima koje je Bosna i Hercegovina ratificirala;"

a) Doprinos dobro definiranom cilju od zajedničkog interesa:

Shodno Smjernicama Komisije (2014/C 200/01), opći cilj pomoći za zaštitu okoliša je povećanje razine zaštite okoliša u usporedbi s razinom koja bi se ostvarila bez te potpore. Strategijom Europa 2020. posebno se određuju ciljevi za održivi rast za poticanje prijelaza na resursno učinkovito i konkurentno gospodarstvo s niskom razinom emisija štetnih plinova. Temeljni cilj potpore u energetske sektoru je osiguranje konkurentnog, održivog i sigurnog energetskog sustava na dobro funkcionalnom energetskom tržištu Unije.

Smjernice Komisije (2014/C 200/01) državama članicama omogućuju da, pod određenim uvjetima, podupiru proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. Cilj tih pravila je da pomognu državama članicama u ostvarenju ambicioznih energetskih i klimatskih ciljeva EU uz najmanje moguće troškove za porezne obveznike i bez neopravdanog narušavanja natjecanja na jedinstvenom tržištu.

Shodno zaprimljenoj dokumentaciji i argumentaciji iznesenoj u Analizi usklađenosti jamstva izdanog za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje s pravilima državne potpore, Vijeće je utvrdilo da temeljni razlog izgradnje HE "Dabar" jeste povećanje udjela proizvedene električne energije iz obnovljivih izvora energije (u daljnjem tekstu: OIE), a u svrhu ispunjavanja obvezujućeg cilja Bosne i Hercegovine i Republike Srpske vezanog uz udio energije iz OIE.

Naime, sukladno Ugovoru o osnivanju Energetske zajednice, Vijeće ministara BiH je 18.10.2012. usvojilo Odluku o provedbi Direktive 2009/28/EC o promociji uporabe energije iz obnovljivih izvora, kojom je za Bosnu i Hercegovinu utvrđen obvezujući cilj od 40% udjela OIE u finalnoj potrošnji energije do 2020. Kao polazna osnova koju je priznalo Tajništvo Energetske zajednice uzeta je 2009. i sudjelovanje od 34% OIE u ukupnoj domaćoj potrošnji.

Kako bi se ostvario obvezujući postavljeni cilj povećanja domaće potrošnje iz OIE do 2020. godine i osiguralo nedostajućih 6% sudjelovanja OIE u potrošnji na razini BiH, vlade Federacije BiH i Republike Srpske su 2014. usvojile akcijske planove za korištenje OIE i poticanje proizvodnje iz OIE. U Republici Srpskoj je u svibnju 2014. donesen Akcijski plan Republike Srpske za korištenje obnovljivih izvora energije ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 45/14, 111/15, 96/18, 97/18, 3/20 i 124/20), prema kojem Republika Srpska ima cilj postizanje 48% sudjelovanja OIE-a u bruto finalnoj potrošnji, u 2020. godini.

Na temelju entitetskih akcionih planova, donesen je Akcijski plan za korištenje obnovljivih izvora energije u Bosni i Hercegovini (engl. NREAP BiH) čime je ispunjena obveza proistekla iz međunarodne obveze koju je Bosna i Hercegovina preuzela potpisivanjem Ugovora o osnivanju Energetske

zajednice. Naime, Direktivom 2009/28/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 23. 4. 2009. o promoviranju uporabe energije iz obnovljivih izvora ("Službeni list Evropske unije", serija L, broj 140, 5. 6. 2009) propisana je obveza državama članicama EU da postave nacionalne ciljeve za ukupan udio energije iz obnovljivih izvora u konačnoj bruto potrošnji energije. Politika korištenja obnovljivih izvora energije određena Direktivom EU 2009/28/E o promociji proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora, ogleda se u sljedećem:

- sigurnoj, kvalitetnoj i pouzdanoj opskrbi električnom energijom,
- zaštitu okoliša i
- smanjenju energetske ovisnosti o uvozu i korištenju fosilnih goriva.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je zaključilo da će se dodjelom državne potpore u obliku jamstva za izgradnju HE "Dabar" pridonijeti ispunjavanju obvezujućeg cilja Republike Srpske i BiH glede udjela energije iz OIE i ta će mjera posljedično pridonijeti smanjenju emisija CO₂ i drugih stakleničkih plinova, sukladno ciljevima zelenog plana EU i ciljevima za zaštitu okoliša postavljenih strateškim dokumentima Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, prije svega Strategijom razvoja energetike Republike Srpske do 2035. godine, koju je 2012. usvojila Narodna skupština Republike Srpske, te Akcijskim planom za korištenje obnovljivih izvora energije.

Dakle, Vijeće je utvrdilo da je predmetna državna potpora nužna za daljnji razvoj proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, što predstavlja ne samo trend, nego i međunarodno preuzetu obvezu Republike Srpske i BiH, ali i za potporu Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini u ostvarivanju europskih i nacionalnih ciljeva za zaštitu okoliša.

Naime, u vezi s očitim promjenama u dinamici i strukturi ponude i potražnje energije, EU već niz godina predvodi i stimulira politiku "dekarbonizacije", odnosno poticanja čišće energije. Kao i već navedeno, ovaj trend i smjer razvoja energetike značajno utječu na oblikovanje energetske politike u svim aspektima. Sukladno članku 194. stavak 1. UFEU, promoviranje obnovljivih oblika energije jedan je od ciljeva energetske politike Unije. Povećano korištenje energije iz obnovljivih izvora važan je dio paketa mjera potrebnih za smanjenje emisija stakleničkih plinova i ispunjavanje obveze Unije iz Pariskog sporazuma o klimatskim promjenama iz 2015, koji je uslijedio nakon 21. konferencije stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (Pariski sporazum), i iz okvira Unije za energetsku i klimatsku politiku do 2030, uključujući obvezujući cilj Unije za smanjenjem emisija stakleničkih plinova za najmanje 40% ispod razine iz 1990. do 2030.

Direktivom (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. 12. 2018. o promoviranju upotrebe energije iz obnovljivih izvora (Službeni list Evropske unije, serija L, broj 328, 21. 12. 2018.) utvrđen je obvezujući cilj na razini EU da do 2030. udio energije iz obnovljivih izvora bude 32% ukupne proizvodnje energije. Komunikacijom o europskom zelenom planu iz 2019. Komisija je pojačala svoje klimatske ambicije i postavila cilj da se do 2050. ostvari nulta neto emisija stakleničkih plinova. Nedavno donesenim europskim propisom o klimi (Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. 6. 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 ("Evropski zakon o klimi")), kojim se utvrđuje cilj klimatske neutralnosti do 2050. i uvodi prijelazni cilj smanjenja neto emisija stakleničkih plinova za najmanje 55% do 2030., postavljeni su temelji za zakonodavne prijedloge u paketu "Spremni za 55%" koje je Komisija donijela 14. 7. 2021. Među tim prijedlozima Komisija je predstavila izmjenu Direktive o energiji iz obnovljivih izvora, kojom se postavlja povećani cilj

proizvodnje 40 % energije iz obnovljivih izvora u EU do 2030. godine.

Iz već navedenog Vijeće je zaključilo da je EU opredijeljena nastaviti trend smanjenja emisije štetnih plinova i općenito zaštite okoliša, te se shodno tome najveća pozornost posvećuje promicanju proizvodnje i korištenja energije iz OIE. Shodno Direktivi (EU) 2018/2001, povećana uporaba energije iz obnovljivih izvora ima i ključnu ulogu u promicanju sigurnosti opskrbe energijom, održive energije po pristupačnim cijenama, tehnološkog razvoja i inovacija te tehnološkog i industrijskog vodstva, osiguravajući pritom okolišne, društvene i zdravstvene koristi te važne mogućnosti za zapošljavanje i regionalni razvoj, ponajprije u ruralnim i udaljenim područjima, u regijama ili područjima s niskom gustoćom naseljenosti ili u kojima se odvija djelomična deindustrijalizacija.

Bosna i Hercegovina koja je na putu pridruživanja EU je u obvezi, shodno međunarodnim sporazumima, prije svega SSP-u i Ugovoru o osnivanju Energetske zajednice, poštivati navedene propise EU o smanjenju emisije stakleničkih plinova i općenito o zaštiti okoliša dostizanjem ciljeva proizvodnje i korištenjem energije iz OIE. Također, i pozitivni propisi BiH, koji su usklađivani s *acquisem* EU, nameću istu obvezu smanjenja emisije CO₂, SO₂ i dr. štetnih plinova i davanje prednosti energije iz OIE. To su sljedeći dokumenti: Okvirna energetska strategija BiH do 2035. godine, Akcijski plan za korištenje obnovljivih izvora energije u Bosni i Hercegovini, Strategija razvoja energetike Republike Srpske do 2035. godine i Akcijski plan Republike Srpske za korištenje obnovljivih izvora energije. Također, bitno je istaknuti i Sofijsku deklaraciju o Zelenom planu za Zapadni Balkan koju su potpisali lideri država Zapadnog Balkana 10. 11. 2020. na Samitu o Zapadnom Balkanu u sklopu inicijative Berlinskog procesa. Navedenom deklaracijom obvezali su se da će zajedno s EU raditi na postizanju cilja za ugljično-neutralni kontinent do 2050. godine, uvođenjem stroge klimatske politike i reformom energetske i transportnog sektora, između ostalog povećanjem udjela obnovljivih izvora energije i osiguranjem potrebnih uvjeta za ulaganje, skladno pravnoj stečevini EU i Energetske zajednice.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je utvrdilo da je dodjelom državne potpore u obliku jamstva za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje u svrhu izgradnje HE "Dabar" ispunjen prvi kriterij iz Smjernica Komisije (2014/C 200/01) "doprinos dobro definiranom cilju od zajedničkog interesa", jer predmetna mjera državne potpore teži cilju od zajedničkog interesa sukladno članku 6. stavak (2) točka c) Zakona i člankom 107. stavak 3. UFEU, a to je u konkretnom slučaju ostvarenje ambicioznih energetske i klimatskih ciljeva EU vezano uz smanjenje emisije stakleničkih plinova putem povećanja udjela proizvodnje i korištenja energije iz OIE.

Također, izgradnjom HE "Dabar" doprinijet će se, pored zaštite okoliša, i sigurnoj, kvalitetnoj i pouzdanoj opskrbi električnom energijom i smanjenju energetske ovisnosti BiH i Republike Srpske od uvoza i korištenja fosilnih goriva.

(b) Potreba za intervencijom države

U Smjernicama Komisije (2014/C 200/01) navodi se da, budući da je općeprihvaćeno da konkurentna tržišta nastoje ostvariti učinkovite rezultate glede cijena, iznosa i upotrebe resursa, u slučajevima tržišnih nedostataka, državnom se intervencijom može poboljšati efikasno funkcioniranje tržišta. Mjerama državne potpore mogu se u određenim uvjetima ispraviti tržišni nedostaci i na taj način se može pridonijeti ostvarenju zajedničkog cilja u onoj mjeri u kojoj tržište koje se oslanja samo na sebe ne može ostvariti učinkovite rezultate. Kako bi se procijenilo je li državna pomoć učinkovita za ostvarenje cilja, potrebno je prvo dijagnosticirati i definirati problem koji treba

riješiti. Državne potpore trebale bi biti usmjerene na situacije u kojima potpora može donijeti materijalno poboljšanje koje samo tržište ne može ostvariti.

Kako bi se utvrdile smjernice kojima se osigurava da se mjerama potpore ostvari zajednički cilj, države članice trebale bi definirati tržišne nedostatke koji otežavaju povećanu razinu zaštite okoliša ili dobro funkcioniranje sigurnog, pristupačnog i održivog unutarnjeg energetskeg tržišta. Tržišni nedostaci koji se odnose na ciljeve zaštite okoliša i energetske ciljeve mogu biti slični ili se razlikovati, ali mogu spriječiti optimalne rezultate i dovesti do neefikasnog rezultata zbog npr: (a) negativnih vanjskih činitelja: najčešći su za mjere potpore za zaštitu okoliša i pojavljuju se kad onečišćenju nije određena ispravna cijena, tj. kada dotični poduzetnik ne snosi cjelokupni trošak onečišćenja. U tom slučaju poduzeća koja djeluju u vlastitom interesu nemaju dovoljno poticaja uzeti u obzir negativne vanjske učinke nastale tijekom proizvodnje, ni pri donošenju odluka o određenoj proizvodnoj tehnologiji, ni pri donošenju odluka o razini proizvodnje. Drugim riječima, proizvodni troškovi koje snosi poduzetnik manji su od troškova koje snosi društvo. Stoga poduzetnici obično nemaju dovoljno poticaja kako bi smanjili svoju razinu onečišćenja ili poduzeli pojedinačne mjere za zaštitu okoliša;

Shodno Smjernicama Komisije (2014/C 200/01), smatra se da je potpora potrebna ako država dokaže da se s potporom učinkovito rješava neki (preostali) neriješeni tržišni nedostatak.

Promatrajući integralni projekt poboljšanja okoliša u BiH i Republici Srpskoj, definiran prethodno navedenim strateškim dokumentima i međunarodnim obvezama, može se zaključiti da je ispunjena potreba za intervencijom države. Svrha odgovarajuće potpore (izdavanja jamstva) jeste izgradnja HE "Dabar" koja će:

- raditi sa znatno većim stupnjem učinkovitosti,
- koristiti najsuvremeniju tehnologiju koja će znatno pridonijeti zaštiti okoliša,
- dati značajan doprinos u postizanju obvezujućeg cilja Republike Srpske od 48% i Bosne i Hercegovine od 40% glede udjela energije iz OIE sukladno Odluci o provedbi Direktive 2009/28/EC o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora,
- pomoći Bosni i Hercegovini da smanji emisije polutanata i pomoći u postizanju ciljeva emisije čestica uključujući i CO₂.

Budući da HE "Dabar" instalirane snage 159,15 MW predstavlja kapitalni projekt koji je planiran u svim strateškim dokumentima Republike Srpske i MH "Elektroprivreda RS" - Strategija razvoja energetike Republike Srpske do 2035. godine i Dugoročni plan razvoja MH "Elektroprivreda RS" do 2035. godine, te da su ukupna ulaganja procijenjena na iznos od 383,1 milijuna eura, Vijeće je utvrdilo da je bila nužna intervencija države kao većinskog akcionara, imajući u vidu obveze u vezi s dostizanjem obvezujućih ciljeva glede proizvodnje iz OIE i smanjenju emisije stakleničkih plinova. Naime, 100% vlasnik HE "Dabar" d.o.o. Trebinje je ovisno poduzeće Hidroelektrane na Trebišnjici (HET) a.d. Trebinje, a koje je u sastavu Mješovitog holdinga "Elektroprivreda RS" Matično poduzeće a.d. Trebinje koji je u većinskom vlasništvu Republike Srpske.

Naime, Bosna i Hercegovina se obvezala dostići navedene ciljeve koji proizlaze iz procesa pridruživanja i usklađivanja s *acquisem* EU u području energetike i zaštite okoliša. Samim tim i Republika Srpska je u obvezi ispunjavanja navedenih ciljeva i koje je ugradila u strateške dokumente - Strategiju razvoja energetike Republike Srpske do 2035. godine, koju je 2012. godine usvojila Narodna skupština RS-a, te Akcijski plan za korištenje obnovljivih izvora energije.

Također, Vijeće je utvrdilo da je bitan uvjet za potrebom intervencije države činjenica da su ukupna ulaganja u Projekat izgradnje HE "Dabar" procijenjena na iznos od 383,1 milijuna eura,

od čega je 49,4% sredstava osigurano kreditnim sredstvima CEXIM banke iz Kine u iznosu od 189,4 milijuna eura, čija je ponuda u postupku javne nabave ocijenjena kao najpovoljnija, te da CEXIM banka iz Kine ne bi odobrila kredit za izgradnju HE "Dabar" bez jamstva Republike Srpske. Dakle, CEXIM banka je tražila da kredit za financiranje izgradnje HE "Dabar" jamči isključivo Republika Srpska, kao većinski akcionar MH "Elektroprivreda RS" koja je, shodno Ugovoru o jamstvu, jamac i uz HE "Dabar" d.o.o. Trebinje i dužnik.

(c) Adekvatnost pomoći

Shodno Smjernicama Komisije (2014/C 200/01), predložena mjera potpore mora biti adekvatan instrument namijenjen za dotični strateški cilj. Mjera potpore neće se smatrati spojivom s unutarnjim tržištem ako se isti pozitivni doprinos zajedničkom cilju može postići pomoću instrumenata politika koji tržište narušavaju u manjoj mjeri ili drugih vrsta instrumenata pomoći koji tržište narušavaju u manjoj mjeri.

Budući da je predmetna državna potpora dodijeljena u obliku jamstva Republike Srpske, što je bio isključivi uvjet za dobivanje kreditnih sredstava CEXIM banke, bez kojih se projekt izgradnje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje ne bi mogao realizirati, jer navedena sredstva nisu mogla biti osigurana od HET-a i MH "Elektroprivreda RS", pa ni iz proračuna Republike Srpske, kao većinskog vlasnika navedenih javnih poduzeća, drugim instrumentima državne potpore koji narušavaju tržište u manjoj mjeri od jamstava. Bitno je istaknuti da jamstva predstavljaju specifičan instrument dodjele državne potpore, koji u manjoj mjeri narušavaju tržište od drugih oblika državne potpore kao što su subvencije, grantovi i druga bespovratna sredstva, jer izdavanjem jamstava država preuzima rizik povezan s njihovim izdavanjem, odnosno snosi rizik od neplaćanja kredita od strane zajmoprimatelja (gospodarskih subjekata) što može opteretiti državni proračun i staviti navedeni gospodarski subjekt u povoljniji položaj u odnosu na konkurente, dok se dodjelom subvencija i grantova, koji predstavljaju izravan rashod iz proračuna, korisnici (gospodarski subjekti) izravno stavljaju u povoljniji položaj u odnosu na konkurente na tržištu.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je utvrdilo da nijedna alternativna mjera nije mogla ostvariti isti efekat i zaključilo da jamstva predstavljaju adekvatan instrument pomoći, koji tržište narušava u manjoj mjeri od ostalih instrumenata državne potpore, te istodobno predstavlja manji "trošak" za proračun od npr. bespovratnih sredstava kao najčešćeg oblika državne potpore.

(d) Poticajni efekat

U točki 49. Smjernica Komisije (2014/C 200/01) propisano je da se potpora za zaštitu okoliša može smatrati spojivom (kompatibilnom) s unutarnjim tržištem samo ako ima poticajni efekat. Poticajni efekat pojavljuje se kada potpora potakne korisnika na promjenu ponašanja kako bi povećao razinu zaštite okoliša ili poboljšao funkcioniranje sigurnog, pristupačnog i održivog energetskeg tržišta, što inače ne bi uradio bez potpore. Potporu ne smiju subvencionirati troškovi djelatnosti koji bi poduzeću ionako nastali i potporom se nadoknađivati uobičajeni poslovni rizici gospodarske djelatnosti.

Dakle, kako bi se utvrdilo ima li mjera stimulativni efekat, mora se pokazati da ona mijenja ponašanje dotičnog poduzeća tako da se ono angažira na aktivnostima koje ne bi izvršilo bez potpore i koje bi provelo u ograničenoj mjeri ili na drugačiji način.

Vijeće je u postupku utvrdilo da izdavanje jamstva u svrhu izgradnje HE "Dabar" ima poticajni efekat, jer bez predmetnog jamstva, odnosno kredita CEXIM banke, ne bi se mogla izvršiti izgradnja mnogo učinkovitijeg i za okoliš neuporedivo povoljnijeg objekta za proizvodnju energije iz OIE u odnosu na ulaganje u termoelektrane koje su dominantne u energetskeom sektoru Republike Srpske, gdje većinu proizvodnje obavlja MH

"Elektroprivreda RS" kao javno poduzeće u većinskom vlasništvu Republike Srpske.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je utvrdilo da bez predmetne državne potpore u obliku jamstva poduzeće HE "Dabar" d.o.o. Trebinje, kao ni njegov 100% vlasnik poduzeće HET a.d. Trebinje, ne bi mogli financirati izgradnju HE "Dabar" i na taj način povećati udio energije iz OIE na razini MH "Elektroprivreda RS", u kome je dominantna proizvodnja električne energije iz ugljena. Vijeće je dalje utvrdilo da se navedenom mjerom mijenja ponašanje MH "Elektroprivreda RS", jer bez jamstva MH "Elektroprivreda RS", putem ovisnog poduzeća HET a.d. Trebinje, čiji je većinski vlasnik (69,1%) ne bi mogla ulagati u proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, nego bi nastavila električnu energiju proizvoditi iz ugljena u postojećim objektima (termoelektranama), čija je proizvodnja dosta jeftinija.

Također, Vijeće je utvrdilo i da navedena mjera potpore ima poticajni efekat i iz razloga što cijene električne energije ne pokrivaju u cijelosti troškove proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora. Stoga bez predmetne državne potpore u obliku garancije ne bi bilo ni ulaganja navedenih poduzeća.

(e) Srazmjernost potpore

Shodno Smjernicama Komisije (2014/C 200/01), potpora za zaštitu okoliša i energiju može se smatrati kompatibilnom s unutarnjim tržištem samo ako je srazmjerna. Prema točki 69. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), mjera se smatra srazmjernom ako je iznos potpore po korisniku ograničen na minimum potreban za postizanje cilja zaštite okoliša ili energetske svrhe.

Što se tiče prihvatljivih troškova, u stavku 72. Smjernica Komisije (2014/C 200/01) propisano je da su prihvatljivi troškovi potpore za zaštitu okoliša dodatni investicijski troškovi u materijalna i/ili nematerijalna sredstva, koja su izravno povezana s postizanjem zajedničkog cilja.

Budući da je predmetno jamstvo izdano za kreditno zaduženje u svrhu izgradnje objekata "Hidroelektrane Dabar", te da predstavlja ulaganje u energiju iz obnovljivih izvora za koje se može dodijeliti državna potpora shodno točki 119. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), kojom je propisano da se potpore za energiju iz obnovljivih izvora mogu dodijeliti kao potpora za ulaganje ili operativne potpore, te da se za programe potpora za ulaganje i pojedinačno prijavljene potpore za ulaganje primjenjuju uvjeti utvrđeni u odjeljku 3.2. Smjernica.

Shodno točki 73. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), prihvatljivi troškovi određuju se na sljedeći način:

- (a) ako se troškovi ostvarenja cilja od zajedničkog interesa mogu utvrditi u ukupnim troškovima ulaganja kao odvojeno ulaganje, npr. zato što je zeleni element lako prepoznatljiva "dodatna komponenta" za prethodno postojeći objekt, troškovi posebnog ulaganja predstavljaju prihvatljive troškove;
- (b) u svim drugim slučajevima prihvatljivi troškovi dodatni su troškovi ulaganja utvrđeni usporedbom ulaganja kojem je dodijeljena potpora s protučinjeničnom situacijom bez državne potpore. U načelu, mogu se navesti troškovi tehnički uporedivog ulaganja koje bi se ostvarilo na vjerodostojan način bez potpore i kojim se ne ostvaruje cilj od zajedničkog interesa ili kojim se taj cilj ostvaruje samo u manjoj mjeri.

Sukladno tački 77. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), Komisija primjenjuje maksimalne intenzitete potpore, utvrđene u Pravitku 1. Smjernica kako bi se osigurala predvidljivost i ravnopravni uvjeti. Ti intenziteti potpore pokazuju potrebu za državnim intervencijom koja se s jedne strane utvrđuje

mjerodavnim tržišnim nedostatkom, a s druge očekivanom razinom narušavanja tržišnog natjecanja i trgovine.

Shodno Privitku 1. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), dozvoljeni intenziteti državne potpore za obnovljive izvore energije kreću se u rasponu od 45% do 65% prihvatljivih troškova (za velika poduzeća 45%, srednja 55%, a za mala poduzeća 65%).

Budući da HE "Dabar" predstavlja mali gospodarski subjekt shodno članku 2. točka 6) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, Vijeće je utvrdilo da maksimalni dozvoljeni intenzitet državne potpore za HE "Dabar" d.o.o. Trebinje iznosi 65% prihvatljivih troškova.

U konkretnom slučaju, Vijeće je utvrdilo da ukupna ulaganja u izgradnju "Hidroelektrane Dabar" iznose 222.834.120,00 eura shodno EPC+F ugovoru uvećana za iznos pripremnih radova financiranih iz vlastitih sredstava poduzeća "Hidroelektrane na Trebišnjici" a.d. Trebinje u iznosu od 74.776.276,05 milijuna eura. S tim u vezi, Vijeće je zaključilo da ukupna ulaganja za izgradnju "Hidroelektrane Dabar" u iznosu od 222.834.120,00 eura predstavljaju ulaganje u zelenu energiju i predstavljaju dodatnu komponentu cijelog projekta, shodno točki 73. (a) Smjernica Komisije (2014/C 200/01).

Shodno navedenom, Vijeće je utvrdilo da ukupna ulaganja, shodno EPC+F ugovoru u iznosu od 222.834.120,00 eura u izgradnju "Hidroelektrane Dabar", u konkretnom slučaju predstavljaju prihvatljive troškove.

Budući da je Vijeće prethodno utvrdilo da predmetno jamstvo predstavlja državnu potporu u smislu članka 3. stavak (1) Zakona, jer pokriva 100% kreditnog zaduženja HE "Dabar" d.o.o. Trebinje u iznosu od 189.409.002 eura u svrhu financiranja izgradnje "Hidroelektrane Dabar" i što za nju nije plaćena tržišna premija, nužno je utvrditi iznos/ekvivalent državne potpore sadržane u jamstvu.

Pravni akt relevantan za izračun iznosa državne potpore sadržanog u jamstvu predstavlja Obavijest Komisije (2008/C 155/02). Navedenom obavijestju propisano je da se elementom državne potpore smatra razlika između prikladne tržišne cijene jamstva i stvarne cijene plaćene za tu mjeru, te da godišnje protuvrijednosti pomoći treba diskontirati na njihovu sadašnju vrijednost primjenom referentne stope, zatim ih treba zbrojiti da bi se dobila ukupna protuvrijednost dane potpore.

Budući da na tržištu Republike Srpske i Bosne i Hercegovine ne postoji tržišna premija/cijena za izdavanje jamstva, u konkretnom slučaju Vijeće je izračun iznosa državne potpore sadržane u jamstvu izradilo shodno točki 4.2. Obavijesti Komisije (2008/C 155/02), kao protuvrijednost potpori u obliku beskamatnog kredita, tj. kao razliku između određene tržišne kamatne stope koju bi poduzetnik snosio bez jamstva i kamatne stope postignute zahvaljujući državnom jamstvu, pri čemu smo zbog nepostojanja tržišne kamatne stope u zamjenu koristili referentnu stopu sukladno Obavijesti Komisije EU o reviziji metode o određivanju referentnih i diskontnih stopa.

Naime, točkom 4.2. Obavijesti Komisije (2008/C 155/02) propisano je da se, u slučaju kada na tržištu ne postoji tržišna cijena za jamstvo, element potpore treba računati na isti način kao i protuvrijednost potpore u obliku beskamatnog kredita, odnosno kao razliku između određene tržišne kamatne stope koju bi poduzetnik snosio bez jamstva i kamatne stope postignute zahvaljujući državnom jamstvu, nakon što se odbiju sve plaćene premije. Ako ne postoji tržišna kamatna stopa i ako država članica želi koristiti referentnu stopu u zamjenu, Komisija naglašava da uvjeti propisani u Obavijesti Komisije EU o reviziji metode o određivanju referentnih i diskontnih stopa vrijede i za izračun intenziteta potpore pojedinačnog jamstva. Ovo znači da se posebna pozornost mora posvetiti dopuni, koju je potrebno dodati na osnovnu stopu kako bi se uzeo u obzir mjerodavni profil rizika

vezan uz djelatnost koja se pokriva, poduzetnika kojem se jamči kredit i kolateral koji je pružio.

U svrhu izračuna iznosa državne potpore za predmetno jamstvo shodno članku 6. stavak (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, Vijeće je za određivanje osnove referentne stope koristilo podatak Centralne banke BiH o prosječnoj kamatnoj stopi za razdoblje posljednjih šest mjeseci 2021. godine na kredite nefinansijskim poduzećima za iznose iznad 1.000.000 eura, a koja je iznosila 2,83%. Budući da se, sukladno članku 6. stavak (2) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore, u Republici Srpskoj na iznos osnovne referentne stope dodaje marža rizika iskazana u baznim poenima, u ovisnosti o kreditnom rejtingu gospodarskog subjekta i ponuđenih instrumenata osiguranja, istu je bio problem utvrditi jer u konkretnom slučaju nije poznat kreditni rejting HE "Dabar" i data je niska razina kreditnog osiguranja.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je u svrhu izračuna primijenilo maržu rizika u iznosu od 400 baznih bodova shodno Odluci Europske komisije od 8.12.2020. u predmetu ocjene državne potpore u obliku jamstva dodijeljenog ciparskom LNG terminalu broj SA.55388 (2020/N).

Naime, u navedenoj odluci Europska komisija prihvatila je izračun iznosa državne potpore sadržane u 100% jamstva države Cipar, zasnovanom na marži rizika u iznosu od 400 baznih bodova koju su primijenile ciparske vlasti u odsutnosti kreditnog rejtinga poduzeća LNG terminal.

Shodno navedenom, Vijeće je utvrdilo da vrijednost novčanog elementa državne potpore sadržane u jamstvu za kredit u iznosu od 189.409.002 eura iznosi 62.343.332,73 eura, što predstavlja 27,98% udjela u ukupnoj vrijednosti projekta izgradnje "Hidroelektrane Dabar", koja iznosi 222.834.120,00 eura.

Navedeni iznos državne pomoći predstavlja razliku između referentne kamatne stope (koja predstavlja tržišnu kamatnu stopu) od 6,83% (osnovna referentna stopa 2,83% uvećana za maržu rizika od 400 baznih bodova, što predstavlja 4%) i kamatne stope po kojoj je kredit odobren u iznosu od 2,3%, diskontiranu na sadašnju vrijednost, pošto je navedeni kredit odobren na 20 godina.

Diskontna kamatna stopa u konkretnom slučaju iznosi 3,83% godišnje (osnovna referentna stopa 2,83 uvećana za fiksnu maržu 100 baznih bodova ili 1%) shodno članku 6. stavak (3) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj.

Budući da je Vijeće prethodno utvrdilo da vrijednost novčanog elementa državne potpore sadržane u predmetnom jamstvu za kredit u iznosu od 189.409.002 eura iznosi 62.343.332,73 eura, što predstavlja 27,98% prihvatljivih troškova, Vijeće je zaključilo da je predmetna državna potpora u obliku jamstva dodijeljena u sklopu maksimalno dozvoljenog intenziteta potpore za obnovljive izvore energije od 65% prihvatljivih troškova, shodno Privitku 1. Smjernica Komisije (2014/C 200/01).

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je utvrdilo da predmetno jamstvo ne uključuje prekomjernu naknadu i da je spojiva s unutarnjim tržištem, sukladno točki 79. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), jer njezinom dodjelom nije prekoračen maksimalni intenzitet državne potpore shodno Privitku 1. Smjernica Komisije (2014/C 200/01).

(f) Izbjegavanje neopravdanih negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama:

Kako se navodi u stavku 88. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), da bi potpora bila kompatibilna, negativni efekti mjere potpore u smislu narušavanja konkurencije i utjecaja na trgovinu između država članica moraju biti ograničeni i nadmašeni

pozitivnim efektima u smislu doprinosa cilju od zajedničkog interesa.

Komisija utvrđuje dvije glavne moguće vrste narušavanja koje uzrokuje potpora, i to narušavanje tržišta proizvoda i efekte na mjesto obavljanja gospodarske djelatnosti.

Vijeće je utvrdilo da se u slučaju dodjele državne potpore u obliku jamstva HE "Dabar" d.o.o. Trebinje ostvaruje dobra ravnoteža između narušavanja tržišnog natjecanja uzrokovanog nakon dodjele potpore i ekoloških koristi od relevantnih mjera.

U točki 90. Smjernica Komisije (2014/C 200/01) navodi se da će "potpora za ekološke svrhe po svojoj naravi imati tendenciju favoriziranja ekološki prihvatljivih proizvoda i tehnologija na račun drugih još onečišćujućih i taj se efekat u načelu neće promatrati kao nepoželjno narušavanje konkurencije, budući da je i ona sama povezana s ciljem potpore, odnosno da ima za cilj da gospodarstvo postane zelenije. Prilikom procjene potencijalnih negativnih efekata potpore za okolinu, Komisija će uzeti u obzir ukupni utjecaj mjere na okoliš u odnosu na negativan utjecaj mjere na tržišnu poziciju, a time i na dobit tvrtki koje ne dobivaju pomoć...". Drugim riječima, važno je napraviti razliku između dobrog i lošeg narušavanja tržišnog natjecanja i trgovine između država članica, gdje su dobra narušavanja ona koja favoriziraju čiste i zelene proizvode i tehnologije, a loša narušavanja konkurencije su ona koja ne ispunjavaju ove kriterije.

Vijeće je utvrdilo da izgradnju HE "Dabar" d.o.o. Trebinje prate, pored već pomenutih efekata koji se odnose na ispunjenje dugoročne elektroenergetske bilance, povećanje energetske učinkovitosti, projektiranje gradnje u skladu sa savremenim tehnologijama (BAT), a ugradnja opreme se jamči po svim pravilima za zaštitu okoliša kako je navedeno u Studiji opravdanosti izgradnje HE "Dabar", i sljedeći socio-ekonomski, gospodarski, vodoprivredni, energetska, poljoprivredni, turistički i drugi pozitivni efekti, odnosno:

- osiguranje dostatnih količina vode za navodnjavanje poljoprivrednih površina i vodoopskrbe naselja,
- proizvodnja "zelene" (čiste) električne energije uz odsutnost štetne emisije plinova u atmosferu (imperativ prema Protokolu iz Kyota iz 1997. godine i Pariskom sporazumu o klimatskim promjenama iz 2015.),
- nadzor i reguliranje poplavnih voda, obrana od poplava, ublažavanje posljedica plavljenja i degradacije zemljišta,
- reguliranje nanosa i taloženja sedimenata,
- promjena mikroklimatskih uslova optimalnih za razvoj biljnih zajednica za obrastanje goleti,
- poboljšanje komunalne razine življenja na slivnom području akumulacije, gospodarski razvoj regije, zapošljavanje lokalnog stanovništva, poboljšanje infrastrukturnih veza,
- razvoj turizma i više vidova rekreacije,
- socijalno-ekonomska stabilizacija i oživljavanje demografski devastiranog područja.

Vijeće je utvrdilo da su ciljevi i efekti koji će se postići izgradnjom HE "Dabar" daleko značajniji i mnogo veći od eventualnih loših utjecaja na natjecanje i trgovinu između država članica, a posebno konkurenata koji se bave proizvodnjom koja više onečišćuje, jer su dobri utjecaji oni koji proizvode ekološki prihvatljive proizvode i tehnologije konkurentnije nauštrb onečišćujućih. Svi ovi dobri utjecaji, prema Smjernicama Komisije (2014/C 200/01), neće biti smatrani nepoželjnim narušavanjem natjecanja.

(g) Transparentnost potpore

Sukladno točki 104. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), države članice moraju osigurati da se na internetskoj stranici na kojoj su objedinjene informacije o državnoj potpori, na državnoj

ili regionalnoj razini, objave sljedeće informacije: puni tekst odluke o odobrenom programu potpore ili pojedinačne potpore, te provedbene odredbe ili poveznica na taj tekst, naziv davatelja potpore, nazivi pojedinih korisnika, oblik i iznos potpora dodijeljenih svakom korisniku, datum dodjele, vrsta poduzetnika (malo ili srednje poduzeće/veliko poduzeće), regija u kojoj se korisnik nalazi i glavni gospodarski sektor u kojem korisnik djeluje.

Vijeće sve svoje odluke objavljuje u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta BiH i na svojoj internetskoj stranici <http://www.szdp.gov.ba>, tako da će i predmetno rješenje u postupku ex post kontrole usklađenosti državne potpore s propisima o državnoj potpori, pokrenutom na temelju prijave Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske za odobrenje državne potpore u obliku garancije korisniku HE "Dabar" d.o.o. Trebinje za kreditno zaduženje kod Izvozno-uvozne banke Kine za projekt financiranja i izgradnje objekata "Hidroelektrane Dabar" biti objavljeno na opisani način.

Osim toga, Vijeće je utvrdilo da se transparentnost ogleda i u činjenici da je Vlada Republike Srpske Odluku o davanju suglasnosti za izdavanje jamstva Republike Srpske za kreditno zaduženje Hidroelektrane "Dabar" d.o.o. za proizvodnju i prodaju električne energije Trebinje, kao zajmoprimatelja, i Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" - Matično poduzeće a.d. Trebinje, kao jamca, kod Izvozno-uvozne banke Kine za Projekt financiranja i izgradnje objekata Hidroelektrane "Dabar", donesenu na 152. sjednici, održanoj 30.12.2021, objavila u "Službenom glasniku Republike Srpske", broj 120/21.

Sukladno navedenom, Vijeće je utvrdilo da je predmetno jamstvo izdano od Vlade Republike Srpske za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod CEXIM banke za financiranje projekta izgradnje objekata "Hidroelektrane Dabar" dodijeljeno u skladu s odjeljkom 3.2. Smjernica Komisije (2014/C 200/01), odnosno ispunilo sve kriterije iz navedenog odjeljka: (a) doprinos dobro definiranom cilju od zajedničkog interesa; (b) potreba za intervencijom države; (c) adekvatnost potpore; (d) poticajni efekti; (e) srazmjernost potpore; (f) izbjegavanje neopravdanih negativnih učinaka na natjecanje i trgovinu među državama članicama; i (g) transparentnost pomoći.

Također, Vijeće je utvrdilo da vrijednost novčanog elementa državne potpore sadržane u predmetnom jamstvu za kredit u iznosu od 189.409.002 eura iznosi 62.343.332,73 eura, što predstavlja 27.98% prihvatljivih troškova, te da je predmetna državna potpora u obliku jamstva dodijeljena u sklopu maksimalno dozvoljenog intenziteta potpore za obnovljive izvore energije od 65% prihvatljivih troškova, shodno Pravitku 1. Smjernica Komisije (2014/C 200/01).

Sljedom navedenog, Vijeće je u postupku ex post kontrole usklađenosti državne potpore s propisima o državnoj potpori, pokrenutom na temelju prijave Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske, utvrdilo da je državna potpora u obliku jamstva za kreditno zaduženje HE "Dabar" d.o.o. Trebinje kod CEXIM banke za projekt financiranja i izgradnje objekata "Hidroelektrane Dabar" usklađena s člankom 6. stavak (2) točka c) Zakona, jer je dodijeljena sukladno odjeljku 3.2. Smjernica Komisije (2014/C 200/01).

Sukladno navedenom, Vijeće je odlučilo kao u dispozitivu ovog rješenja.

Uputa o pravnom lijeku:

Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv istog nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka ovoga Rješenja.

Predsjedateljica
Vijeća za državnu potporu
BiH
Dr. **Radmila Čičković**, v. r.

На основу члана 12. став (7) Закона о систему државне помоћи у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 10/12 и 39/20) и члана 193. Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), рјешавајући у поступку ех пост контроле усклађености државне помоћи са прописима о државној помоћи, покренутом на основу пријаве Министарства енергетике и рударства Републике Српске за одобрење државне помоћи у облику гаранције кориснику "Хидроелектрана Дабар" д.о.о. Требиње за кредитно задужење код Извозно-увозне банке Кине за пројекат финансирања и изградње објеката Хидроелектране Дабар, Савјет за државну помоћ Босне и Херцеговине на 119. сједници, одржаној 28. априла 2022. године, донио је следеће

РЈЕШЕЊЕ

1. Одобрава се ех пост државна помоћ додијелена у облику гаранције Републике Српске кориснику "Хидроелектрана Дабар" д.о.о. Требиње за кредитно задужење у износу од 189.409.002 евра код Извозно-увозне банке Кине за пројекат финансирања и изградње објеката Хидроелектране Дабар, јер је у складу са Законом о систему државне помоћи у Босни и Херцеговини.
2. Ово рјешење биће објављено у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

1. Захтјев за покретање поступка

Савјет за државну помоћ Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет) запримио је 02.03.2022. под бројем УП/И 03-26-1-58-1/22 пријаву Министарства енергетике и рударства Републике Српске за одобрење државне помоћи у облику гаранције Републике Српске кориснику "Хидроелектрана Дабар" д.о.о. Требиње (у даљем тексту: ХЕ "Дабар" д.о.о. Требиње) за кредитно задужење код Извозно-увозне банке Кине (у даљем тексту: СЕХИМ банка) за пројекат финансирања и изградње објеката Хидроелектране Дабар.

У смислу члана 14. став (1) Закона о систему државне помоћи у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Закон), Министарство финансија Републике Српске је својим актом дало консултативно Мишљење број 06.10/421-74-1/22 од 25.02.2022. на пријаву државне помоћи Министарства енергетике и рударства Републике Српске која се односи на издавање гаранције Републике Српске за кредитно задужење предузећа ХЕ "Дабар" д.о.о. Требиње код СЕХИМ банке за пројекат финансирања и изградње објеката Хидроелектране Дабар, те у његовом прилогу, сходно одредби члана 12. став (2) Закона, доставило Савјету Образац за пријаву државне помоћи Министарства енергетике и рударства Републике Српске.

Уз Образац за пријаву државне помоћи (у даљем тексту: Образац пријаве) и Анализу усклађености гаранције издате за кредитно задужење ХЕ "Дабар" д.о.о. Требиње са правилима државне помоћи, подносилац је у електронском облику (СД) доставио следеће документе:

- Одлуку Владе Републике Српске о давању сагласности за издавање гаранције Републике Српске за кредитно задужење Хидроелектране "Дабар" д.о.о. за производњу и продају електричне енергије Требиње, као зајмопримца, и Мјешовитог холдинга "Електропривреда Републике Српске" - Матично предузеће а.д. Требиње, као гаранта, код Извозно-увозне банке Кине (у даљем тексту: СЕХИМ банка) за Пројекат финансирања и изградње објеката Хидроелектране "Дабар" (у даљем тексту: Одлука о гаранцији) ("Службени гласник Републике Српске", број 120/21),
- Одлуку Владе Републике Српске о давању гаранције ХЕ "Дабар" д.о.о. Требиње за кредит код Извозно-увозне банке Кине за финансирање 85% ЕРС Уговора за изградњу Хидроелектране "Дабар" и с тим у вези за закључење Кредитног споразума, број 04/1-012-2-4047/21 од 30. 12. 2021,
- Гарантни уговор закључен дана 31. 12. 2021. између Републике Српске коју заступа Министарство финансија (супотписници: предсједник Владе и министри правде и енергетике и рударства) и СЕХИМ банке (који је на српски језик превео овлашћени судски тумач),
- Кредитни споразум број 1341 од 31.12.2021. закључен између ХЕ "Дабар" као позајмљивача, МХ "Електропривреда Републике Српске" МП а.д. Требиње као гаранта и СЕХИМ банке као зајмодавца,
- Уговор за израду пројекта за извођење, изградњу објеката, производњу, испоруку, монтажу, тестирање и пуштање у погон Хидроелектране Дабар (у даљем тексту: ЕРС+Ф уговор) између наручиоца – ХЕ "Дабар" д.о.о. Требиње, с једне стране, и извођача - China Gezhouba Group Co. LTD из Кине закључен 04. 05. 2021. (који је на српски језик превео овлашћени судски тумач),
- Биланс стања и успјеха ХЕ "Дабар" д.о.о. Требиње за период од 2018. до 2020. године,
- Дугорочни план развоја Електропривреде Републике Српске за период од 2019. до 2029. године,
- Уговор о концесији за изградњу и коришћење ХЕ "Дабар" д.о.о. Требиње, закључен са Владом Републике Српске – Министарство индустрије, енергетике и рударства, број 92/11 од 28.07.2011,
- Акциони план Републике Српске за коришћење обновљивих извора енергије,
- Стратегију развоја енергетике Републике Српске до 2035. године,
- Акциони план за реализацију Стратегије развоја енергетике Републике Српске,
- Еколошку дозволу за ХЕ "Дабар" д.о.о. Требиње (обновљену), број 1457/17 од 01.12.2017,
- Инвестициону одлуку о изградњи ХЕ "Дабар" д.о.о. Требиње, број 1092/14 од 03.10.2014 ,
- Инвестициону одлуку о изградњи ХЕ "Дабар" д.о.о. Требиње, број СД-354-VI-Б/15 од 16. 6. 2015;
- Одлука о измјени Инвестиционе одлуке о изградњи ХЕ "Дабар" д.о.о. Требиње, број СД-199-4/16 од 28. 3. 2016,
- Одлуку о измјени Инвестиционе одлуке о изградњи ХЕ "Дабар" д.о.о. Требиње, број СД-376-8/19 од 04. 04. 2019,